

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ
ÚSTAV EKONOMIKY

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT
INSTITUTE OF ECONOMICS

NÁVRH VHODNÉHO POJISTNÉHO PORTFOLIA PRO OBEC BUDIŠOV

PROPOSAL OF A SUITABLE INSURABLE PORTFOLIO FOR A MUNICIPALITY BUDIŠOV

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. JANA MUSILOVÁ

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. DANA MARTINOVIČOVÁ, Ph.D.

BRNO 2008

Anotace

Diplomová práce se zabývá problematikou, která souvisí s návrhem pojistného portfolia pro obec Budišov. Na základě aktiv obce a analýzy rizik je navrženo takové pojistné portfolio, díky kterému budou nejzávažnější rizika obce prostřednictvím komerční pojišťovny minimalizována.

Annotation

This diploma thesis deals with the problems related to insurance protection for municipality Budišov. The insurance portfolio is suggested on the basis of municipality assets and analysis of all risks. It helps to minimize the most serious risks of its activities through the commercial insurance company.

Klíčová slova

Riziko, analýza rizik, pojištění, obec Budišov, aktiva, komerční pojišťovna, scoring model, fuzzy logika, pojistné portfolio.

Key words

Risk, risk analysis, insurance, municipality Budišov, assets, commercial insurance company, scoring model, fuzzy logic, insurance portfolio.

Bibliografická citace

MUSILOVÁ, J. *Návrh vhodného pojistného portfolia pro obec Budišov*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2008. 85 s. Vedoucí diplomové práce Ing. Dana Martinovičová, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Všechny zdroje, prameny a literaturu, které jsem při vypracování používala nebo z nich čerpala, v práci řádně cituji s uvedením úplného odkazu na příslušný zdroj.

V Brně dne 20. 5. 2008

.....

podpis

Poděkování

Děkuji tímto vedoucí své diplomové práce paní Ing. Daně Martinovičové, Ph.D. za cenné rady, náměty a podnětné připomínky při tvorbě této práce. Dále děkuji panu Petru Piňosovi, starostovi obce Budišov a účetní obecního úřadu Pavle Piňosové za poskytnutí vstupních informací a dat, za cenné náměty a čas, který mi věnovali.

Obsah

1	Úvod	9
2	Cíle práce a metodika zpracování	10
3	Teoretická východiska práce	11
3.1	Charakteristika rizika	11
3.1.1	Klasifikace rizik	13
3.1.2	Postoj podnikatelů (managementu) k riziku	16
3.1.3	Risk management	17
3.1.4	Analýza rizik	19
3.1.5	Metody měření rizik	21
3.1.6	Minimalizace rizika	22
3.1.7	Financování opatření pro minimalizaci rizik	24
3.2	Charakteristika pojištění	27
3.2.1	Klasifikace pojištění	29
4	Charakteristika obce Budišov	31
5	Analýza rizik obce Budišov	35
5.1	Identifikace aktiv, hrozeb a slabin	35
5.2	Měření rizik	38
5.2.1	Kvalitativní metoda měření rizik	38
5.2.2	Kvantitativní metoda měření rizik	42
5.2.3	Vyhodnocení analýzy rizik obce Budišov	45
5.3	Současná pojistná ochrana obce Budišov	46
6	Návrhy pojistného portfolia	49
6.1	Výběr komerčních pojišťoven	49
6.2	Stručná charakteristika vybraných komerčních pojišťoven	51
6.3	Nabídky pojistného portfolia vybraných komerčních pojišťoven	57
6.3.1	Nabídka pojištění společnosti Česká pojišťovna a. s.	57
6.3.2	Nabídka pojištění společnosti Allianz pojišťovna, a. s.	59
6.3.3	Nabídka pojištění společnosti ČSOB Pojišťovna, a. s., člen holdingu ČSOB	60

6.3.4	Nabídka pojištění společnosti Generali Pojišťovna a. s.....	62
6.3.5	Nabídka pojištění společnosti Česká podnikatelská pojišťovna, a. s.....	63
6.4	Vyhodnocení získaných nabídek komerčních pojišťoven	63
6.4.1	Hodnocení nabídek komerčních pojišťoven	65
6.5	Srovnání navrhovaného a současného pojistného portfolia	72
7	Návrh vhodného pojistného portfolia	74
8	Závěr	77
	Seznam tabulek	79
	Seznam grafů	79
	Seznam obrázků	80
	Seznam použité literatury	81
	Seznam příloh	83

1 Úvod

S každou oblastí lidské činnosti je spojeno určité riziko. Proti riziku a jeho dopadům je nutné se nějakým způsobem bránit. Jedním z možných způsobů je pojištění, jehož smyslem je zabezpečení pojištěného pro případ nahodilých nepříznivých událostí. Pojištění je podkladem pro zmírnění následků nepříznivých událostí.

Pojišťovnictví v dnešní době patří mezi významné a dynamicky se rozvíjející nevýrobní odvětví každé tržní ekonomiky. Podstata pojištění je těsně spjata s nahodilostí, protože pojištění představuje jednu z forem ochrany lidské společnosti před důsledky nepředvídatelných nahodilých událostí znamenajících ztráty na životech, zdraví lidí a na vytvořených materiálních hodnotách. Pojištění se historicky považuje za formu přesunu rizika (negativních dopadů nahodilostí) z ekonomického nebo jiného subjektu na specializovanou instituci – pojistitele. Vyplaceným pojistným plněním po pojistné události pomáhají pojišťovací instituce svým klientům při obnově jejich majetku, zdraví a dalších hodnot. Pojištění zajistí možnost věc nahradit nebo opravit, podnikateli nahradit ztráty vyvolané přerušením výroby způsobené požárem, zdravotně postiženému poskytne finanční náhrady a případně i rentu, důchodci zvýší životní úroveň nad rámec možností jeho zákonného důchodu.

V současné době však pojištění neslouží pouze k pojistné ochraně, životní pojištění je také investicí, která slouží pojištěným ke spoření a k finančnímu zabezpečení v jejich důchodovém věku.

V dnešní době je pojištění naprostou samozřejmostí pro většinu společností, ať už se jedná o nezbytná pojištění, jako jsou zdravotní nebo povinné ručení či o různé typy pojištění pro více či méně pravděpodobné pojistné události, jako jsou pojištění domácností, úrazové pojištění nebo pojištění proti přírodním katastrofám. Množství okolností, proti kterým se lze pojistit, je dnes velmi široké a rovněž počet pojišťoven působících v České republice je poměrně velký.

2 Cíle práce a metodika zpracování

Cílem mé diplomové práce je navrhnout vhodné pojistné portfolio pro obec Budišov. Provedu analýzu stávajícího pojištění obce, charakterizují aktiva obce, jejich hodnotu a stanovím rizika působící na daná aktiva. Na základě těchto skutečností a nabídek od jednotlivých komerčních pojišťoven vyberu pro obec nejvhodnější pojistnou ochranu.

Pro zpracování této diplomové práce jsem potřebovala spoustu zdrojů informací, jedním z nich byla odborná literatura. Čerpala jsem především z odborných knih na dané téma a nápomocna mi byla i nejedna skripta vydaná profesory fakulty podnikatelské. Dalším velice důležitým zdrojem informací mi byl internet.

Pro „praktickou“ část diplomové práce pro mě byl nezbytný a nutný rozhovor se starostou obce a účetní obecního úřadu. Od nich jsem získala informace a data pro další zpracování. Byly mi sděleny základní údaje o obci, organizační struktura, přehled aktiv obce, hospodaření a stávající pojištění obce.

Další pomůckou byly interní dokumenty obce, které mi byly nabídnuty k nahlédnutí, jako například pojistné smlouvy obce včetně jejich dodatků, výčet majetku obce a výkazy pro hodnocení plnění rozpočtu obce.

Další informace jsem získala návštěvou poboček komerčních pojišťoven. Zde mi byly poskytnuty i návrhy pojistného portfolia, které jsem poté zpracovala a vyhodnotila.

Pro vyhodnocení jednotlivých nabídek komerčních pojišťoven jsem použila dvě metody, a to scoring model a fuzzy logiku. Tyto metody založené na hodnotících kritériích a jim přiřazených vahách.

V průběhu zpracování diplomové práce mi byly poskytovány další informace, cenná doporučení a náměty starostou obce a pracovníky obecního úřadu. Též pro mě byly velice významné a důležité konzultace s vedoucí diplomové práce, která mi poskytovala cenné rady a podnětné připomínky.

3 Teoretická východiska práce

V této kapitole vymezím základní problematiku ohledně rizika a pojištění. Charakterizuji riziko a uvedu jeho klasifikace, představím obor risk management, popíšu analýzu rizik a její postup. Dále uvedu metody měření rizik, způsoby minimalizace rizika a financování opatření pro minimalizaci rizik. Poté charakterizuji pojištění a představím jeho základní klasifikace.

3.1 Charakteristika rizika

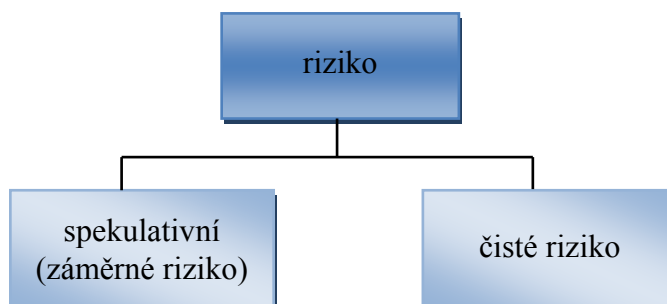
S rozvojem lidské společnosti dochází k ekonomickým, technickým a sociálním přeměnám, které znamenají na jedné straně zvyšování životní úrovně, na druhé straně ale také větší nebezpečí. Proto je nutné neustále předvídat a eliminovat možná nebezpečí a jejich negativní důsledky. Každý ekonomický subjekt je neustále vystaven nebezpečí nastání nějaké škody, které ohrožuje jistotu daného subjektu. V souvislosti s těmito nejistými jevy a procesy se užívá pojem riziko, který je spojen s nejednoznačností výsledků ekonomických jevů a procesů (4).

Základním přístupem je rozlišování mezi rizikem a nejistotou v tom smyslu, že rizikem je rozuměn stav, v němž je budoucí situace dopředu jednoznačně charakterizována, tedy lze měřit pomocí určité hodnoty pravděpodobnosti. Pojem riziko je chápán jako možnost vzniku události s výsledkem odchylným od cíle s určitou objektivní pravděpodobností (statistickou či matematickou). Na druhé straně nejistotou je rozuměn stav, kdy je toto objektivní rozdělení pravděpodobností nspecifikovatelné (2).

V závislosti na povaze příslušného jevu či procesu mohou realizací příslušného rizika vzniknout:

- buď výhradně negativní odchylky od cíle, kdy se mluví o tzv. čistém riziku;
- nebo záporné i kladné odchylky od cíle, kdy jde o tzv. spekulativní (záměrné) riziko, kdy je příslušným subjektem riziko dobrovolně podstupováno.

Obr. 3.1: Riziko

Zdroj: lit. (2)

Pojem riziko je úzce spojen s pojištěním, a opačně. Pojištění je spjato s přesunem rizika na pojistitele. Jestliže pojistitel přebírá rizika, musí také zkoumat jejich povahu a zákonitosti, kterým rizika podléhají. Pojištění se zabývá pouze riziky čistými, jejichž realizací vznikají náhodné potřeby (4).

Dle lit. (6) uvažujeme-li o výši rizika, nesmíme zapomenout na jeho četnost (frekvence) a závažnost. Kombinací těchto dvou pojmů zjistíme, že převažují dva vztahy, a to:

- 1. Velký počet různých rizikových situací, v nichž existuje vysoká četnost a nízká závažnost rizika.** Jedná se například o velký počet požárů domácností, které poškodí kuchyň, ale malý počet požárů, které zničí celý dům. Nebo při pracovních úrazech, kdy na každý vážný úraz připadá několik desítek menších úrazů a několik stovek malých nehod, které se obejdou bez úrazu.
- 2. Malý počet různých rizikových situací, v nichž existuje nízká četnost (frekvence) a vysoká závažnost rizika.** Celkový počet událostí není obvykle příliš vysoký. Pokud však nastanou, mají za následek velmi vysoké náklady. Například nehody postihující lodě a letadla.

Riziko a jeho realizace ovlivňují vznik ztráty. Ztráta je tedy majetková, zdravotní, finanční či morální újma, která může, ale i nemusí být peněžně vyčíslitelná.

3.1.1 Klasifikace rizik

Třídění rizik má podstatný význam, protože ze zařazení do určité skupiny plynou představy o jejich detailnější charakteristice, o významu pro vznik, velikost a dynamiku rizikových či krizových jevů a také pro prevenci a následná opatření.

Klasifikace rizik nejsou uzavřené, protože pro různé účely zkoumání problematiky rizik mohou být sestaveny jiné kategorizace. Dále je uvedeno základní a nejdůležitější členění rizik dle lit. (6).

⇒ Riziko interní a externí

Podle toho, zda se příčiny rizika vyskytují v dotyčném podniku samotném nebo jsou-li součástí podnikového okolí, dělíme rizika na:

- **interní** – rizika, která se projevují uvnitř podniku, a která je podnikatel či management podniku schopen víceméně řídit a ovlivňovat;
- **externí** – příčinou může být potenciální aktivita, která teprve po dopadu na podnik může vyvolat škodu. Externí rizika jsou tedy faktory prostředí, ve kterém podnik musí fungovat, a které jsou vně přímé kontroly a řízení podnikatelského subjektu.

⇒ Riziko ovlivnitelné a neovlivnitelné

Stejně jako v předchozím rozdělení se jedná o míru ovlivnitelnosti rizika, které se dělí na:

- **ovlivnitelné** – rizika, na něž může podnikatel určitým způsobem působit, a to samozřejmě zejména ve svůj prospěch. Prostřednictvím kvality produktu, záručních podmínek, kvality servisu, kvalifikací pracovníků a podobně;
- **neovlivnitelné** – rizika, na která nemůže podnikatel působit tak, aby je vzhledem ke své činnosti ovlivnil příznivým směrem. Například ceny surovin, materiálů, poptávka na zahraničních trzích, politická situace a podobně.

⇒ Klasifikace rizik podle jejich velikosti

Pro toto členění se používá pětistupňový systém, ve kterém je rozlišováno pět velikostí rizika (obr. 3.2). U malých a středních podniků se pro zjednodušení používá třístupňový systém.

Obr. 3.2 Členění rizik dle jejich velikosti

četnost	5	S	V	Z	Z	K
	4	M	S	V	Z	K
	3	M	S	V	Z	Z + K
	2	M	S	V	Z	Z + K
	1	M	S	V	Z	Z
		1	2	3	4	5
		závažnost				

M → zanedbatelné riziko Z → velké riziko
S → malé riziko K → katastrofické riziko
V → střední riziko

Zdroj: lit. (6)

Klasifikovaná rizika se člení na základě závažnosti a četnosti, přičemž závažnost může být charakterizována například velikostí nákladů na škodní událost. Na rizika je možné se dívat také podle jiných kritérií, kterými mohou být například vliv škody na výrobní proces, vliv závažnosti škody na celkové náklady podniku či nutnost čerpání finančních rezerv. Vysvětlení jednotlivých rizik je následující:

- **zanedbatelné riziko (M)** – představuje zanedbatelný náklad na překonání vzniklých škod. Vyrovnaní škod v daném případě neovlivní náklady podniku nebo jen ve velmi malém rozsahu;
- **malé riziko (S)** – představuje nízký náklad na překonání vzniklých škod. Vyrovnaní škod si vyžaduje čerpání finanční rezervy jen v malém rozsahu a rozsah škod má jen velmi malý vliv na výrobní proces;
- **střední riziko (V)** – představuje citelné náklady na odstranění škod, jež mohou výrazně ovlivnit celkové náklady podniku a musí se sáhnout na finanční rezervy;

- **velké riziko (Z)** – představuje vysoké poškození hmotných a jiných hodnot podniku nebo občana. Odstranění škod je možné jen využitím velké části finančních a hmotných rezerv. Rozsah škod je tak velký, že může vést k dlouhodobému ohrožení hospodářského procesu;
- **katastrofické riziko (K)** – mimořádně rozsáhlé poškození hmotných a jiných hodnot. Vede k dlouhodobému zastavení výroby nebo ke zřícení celého systému. Odstranění škod je možné s velkými těžkostmi, s využitím všech hmotných a finančních rezerv a s jinými formami financování.

⇒ **Klasifikace rizik podle jejich pojistitelnosti**

Tato klasifikace se uplatňuje při pojišťování a při uvažování o možné pojistné ochraně podnikatelských subjektů v komerčních pojišťovnách. Rizika se člení na:

- **riziko pojistitelné** – z hlediska komerční pojišťovny je to takové riziko, na které může pojišťovna sjednat pojistnou smlouvu. Musí splňovat následující kritéria:
 - *identifikovatelnost rizika* – jednoznačné určení příčiny události, jejímž výsledkem byla ztráta krytá pojištěním;
 - *vyčíslitelnost rizika* – pokud by nebylo možné vyčíslit ztrátu, potom se vlastní pojištění nemůže po ekonomické stránce realizovat a nemá smysl;
 - *ekonomická přijatelnost rizika* – pojišťovna přijme do pojištění jen takové riziko, jež jí nepřinese ztrátu → je ekonomicky vyrovnané;
 - *nahodilost projevu rizika* – pokud by byla jistota, že riziko (negativní událost) skutečně nastane, potom je možné krytí ztrát jiným způsobem, ne pojištěním;
- **riziko nepojistitelné** – riziko, které nespĺňuje výše uvedená kritéria.

⇒ **Riziko skutečné a spekulativní**

- **riziko skutečné (čisté)** – je vázáno na události, které z hlediska škody mohou být buď tzv. neutrální, nebo negativní (škodlivé). Skutečné riziko tedy s sebou nese ztrátovou situaci nebo při nejlepší situaci vyrovnanou.

- ***riziko spekulativní (podnikatelské, dynamické)*** – týká se událostí připravených s cílem pozitivního výsledku, tj. zisku. Ten však není dostatečně zaručen a ani nemůže být, takže nemusí vzniknout a zaváděné operace mohou vést až ke škodě.

Mezi další členění rizik patří například věcná klasifikace rizik podnikatelských subjektů. Toto členění můžeme vyjádřit pomocí podnikových funkcí, jako například rizika výrobní, ekonomická, obchodní, informační, sociální, technická, logistická apod.

Dalším členěním může být rozdělení na riziko komplexní a elementární, subjektivní a objektivní, teritoriální a komerční nebo riziko tržně zajistitelné a tržně nezajistitelné.

Jak již bylo řečeno v úvodu této kapitoly, členění rizik není uzavřené a můžou být sestaveny různé klasifikace rizik.

3.1.2 Postoj podnikatelů (managementu) k riziku

Je přirozené, že podnikatel či management podniku se snaží riziko, které dopadá na podnik, poznávat a podle vztahu (postoje) managementu (případně vlastníků) k riziku se proti němu chránit. Dle lit. (8) lze rozlišit tři základní postoje k riziku:

- ***averze k riziku*** – pro tyto subjekty je typická snaha vyhýbat se riskantnějším projektům a vyhledávat projekty, které s významnou jistotou zaručují dosažení výsledků, které jsou pro ně přijatelné;
- ***sklon k riziku*** – projevuje se ve vyhledávání riskantnějších projektů ve snaze získat vyšší efekt;
- ***neutrální postoj k riziku*** – u těchto subjektů se sklon a averze k riziku nacházejí ve vzájemné rovnováze.

Dle lit. (6) ochota nést podnikatelské riziko nebo naopak vyhýbání se riziku jsou závislé na faktorech:

- ***osobní založení subjektu*** – schopnost podnikatele nebo manažera, jeho charakterové vlastnosti, zkušenosti, fyzická a psychická odolnost na vnější podněty, úroveň řízení a marketingu, přizpůsobivost situaci na trhu, schopnost správně vyhodnotit vlastní možnosti a schopnosti apod.;

- **kapitálová síla a velikost podniku** – na jedné straně platí, že zatímco pro malý podnik může realizace určitého podnikatelského projektu představovat nepřijatelné riziko, pak pro kapitálově silný podnik může být riziko téhož podnikatelského rozhodnutí přijatelné. Na druhé straně jsou však malé a začínající podniky nuceny jít do značných rizik, neboť jinak by nezískaly své místo na trhu;
- **system podnikového řízení a podnikové klima** – tyto faktory mohou buď podporovat přípravu a realizaci dosti rizikových podnikatelských projektů nebo pro ně mohou vytvářet překážky.

Nezávisle na sklonu k riziku je snahou vlastníků a zprostředkovaně i manažerů minimalizovat riziko. Obecně existují dva základní způsoby ochrany proti riziku:

- **eliminace rizika** – odstranění příčin jeho vzniku; vyskytuje se výjimečně;
- **redukce nepříznivých důsledků rizika** na přijatelnou míru. Tento způsob je obvyklejší a využívá mnohé způsoby ochrany, jako např. volba právní formy podnikání, stanovení rizikových mezí pro jednotlivé případy, diverzifikace rizika, přesunutí rizika na jiné subjekty, pojištění tzv. pojistitelných rizik atd.

3.1.3 Risk management

Snaha lidí o zvládnutí rizika pomocí určitých vědeckých přístupů vedla ke vzniku speciálního oboru risk management (překládá se jako řízení rizika).

Předmětem této disciplíny je umožnit v tržní ekonomice zahrnutí projevů rizika vyplývajících z nejednoznačnosti průběhu reálných ekonomických subjektů do rozhodování o hospodářských záležitostech. Risk management spočívá v soustavné analýze ekonomické činnosti z hlediska zřetelných, potenciálních i skrytých rizik (4).

Dle lit. (4) je risk management racionální jednání v rizikové situaci tak, aby byla chráněna současná a budoucí aktiva podniku. Rizikový manažer musí být vybaven vysokými pravomocemi. K úkolům rizikového manažera, jehož činnost vyžaduje znalosti z oblasti managementu, marketingu, financí, oceňování, statistiky, pojišťovnictví, právní úpravy, patří především:

- dosažení požadovaného stupně bezpečnosti a jistoty při vynaložení minimálních nákladů na prevenci,
- předvídání a organizování důsledků realizace rizik takovým způsobem, aby dopad (finanční, obchodní, lidský) byl pro podnik co nejnižší.

Cílem risk managementu je dosažení bezpečné činnosti při co nejnižších nákladech na zajištění této bezpečnosti.

Smyslem aplikace risk management je pochopení stávajících rizik, tj. jejich poznání, katalogizace a učinění rozhodnutí, která z rizik by se měla eliminovat, redukovat, přenést, anebo ponechat (ta, která nejdou číselně vyjádřit, nebo jsou v danou chvíli nerozpoznatelná). Veškeré riziko není možné a z hlediska risk managementu ani vhodné úplně vyloučit, je však třeba se efektivním systémovým řízením vyvarovat toho, aby se z ponechaných rizik stala hrozba pro schopnost přežití podniku (2).

Risk management lze rozčlenit do následujících čtyř základních fází.

1. fáze ⇒ identifikace rizika

Obsahem této fáze je identifikace a katalogizace rizika a kvantitativní zhodnocení míry rizika ohrožujícího ekonomickou činnost lidí (2).

Vedle zjevných a hmatatelných rizik (požár, vichřice, vyloupení skladu) se musí uvažovat i o rizicích skrytých, jejichž výskyt si vedení podniku nepřipouští, nebo jejichž výskyt se zdá téměř vyloučen. Je třeba počítat s tím, že vyvstávají nová rizika pramenící z vývoje ekonomického, legislativního a sociálního (4).

2. fáze ⇒ vyhodnocení rizik podnikatelských aktivit (projektů)

Zjištění jakou váhu jednotlivá rizika mají a jaký dopad může mít realizace rizik na finanční situaci daného subjektu. Obsahuje jednak zjištění pravděpodobnosti vzniku škody (realizace rizika) a jednak možné velikosti rizika (4).

Určitým přístupem pro stanovení rizika mohou být nástroje rizikového rozhodování, které tvoří pravděpodobnostní stromy, rozhodovací matice apod. Jednodušší přístupy vychází z toho, že se míra rizika odvozuje od velikosti nepříznivých vlivů změn rizikových faktorů na podnik a jeho prosperitu, přičemž se zjišťuje pravděpodobnost změn těchto faktorů (6).

3. fáze ⇒ ovládání rizika

Rizika podnikatelských subjektů nejsou pevně dána, ale management či podnikatel může tato rizika uplatněním vhodných postupů a opatření snížit. V rámci této fáze je třeba zajistit, aby byly vytvořeny všechny technicko-organizační předpoklady pro minimalizaci rizika, tedy jak co do výskytu, tak co do velikosti škodných nákladů (6), (2).

4. fáze ⇒ operativní řízení rizika

Dle lit. (6) je základem především systematické sledování významných externích faktorů, které by mohly svým nepříznivým vývojem ohrozit podnikatelskou úspěšnost organizace. Aktivity zaměřené na sledování těchto významných faktorů by měl zabezpečit určitý monitorovací systém, jehož výsledkem je především:

- včasná identifikace situací, na které by měl podnik reagovat,
- realizace připravených plánů korekčního opatření,
- identifikace některých dalších rizikových faktorů, které nebyly dosud rozpoznány.

V rámci této fáze bych ještě zmínila finanční eliminaci důsledků realizace rizika. Případají v úvahu dvě následující řešení: buď krytí důsledků realizace rizika vlastními finančními zdroji, které má daný ekonomický subjekt k dispozici, anebo transfer rizika, tedy pojištění. Vlastní krytí rizika může být podle kritérií risk managementu úspěšné, jde-li o důsledky projevující se jako předvídatelné, pravidelně se opakující, zhruba stejně intenzivní škody, jejichž finanční krytí je ve finančních možnostech subjektu i např. včetně využití úvěru apod. (2).

3.1.4 Analýza rizik

Analýza rizik je obvykle chápána jako proces definování hrozeb, pravděpodobnosti jejich uskutečnění a dopadu na aktiva, tedy stanovení rizik a jejich závažnosti.

Riziko většinou neexistuje izolovaně, ale obvykle se jedná o určité kombinace rizik, které mohou ve svém dopadu představovat hrozbu pro daný subjekt. Vzhledem

k množství rizik je třeba určit priority z pohledu dopadu a pravděpodobnosti jejich výskytu a zaměřit se na klíčové rizikové oblasti (8).

Dle Smejkal a Raise (2006) je **postup analýzy rizik** následující.

1. Stanovení hranice analýzy rizik

Hranice analýzy rizik je pomyslná čára oddělující aktiva, která budou zahrnuta do analýzy, od aktiv ostatních. Aktiva, která mají vzhledem k probíhajícímu procesu snižování rizik vztah k cílům managementu, budou zahrnuta do analýzy a budou ležet uvnitř hranice. Ostatní aktiva budou mimo hranici analýzy rizik.

2. Identifikace aktiv

Identifikace aktiv spočívá ve vytvoření soupisu všech aktiv ležících uvnitř hranice analýzy rizik.

3. Stanovení hodnoty a seskupování aktiv

Posuzování hodnoty aktiv je založeno na výši škody způsobené zničením či ztrátou aktiva. Obvykle se při stanovení hodnoty aktiva vychází z jeho nákladových charakteristik (pořizovací cena, reprodukční pořizovací cena), mohou to být ale i charakteristiky výnosové (kvalifikace a know-how zaměstnanců, ochranná známka, postavení na trhu apod.). Velice podstatné je rozlišit, zda se jedná o jedinečné aktivum, nebo o aktivum jednoduše nahraditelné.

Vzhledem k tomu, že aktiv je obvykle velké množství, snižuje se jejich počet tak, že se aktiva seskupí podle různých hledisek, aby se vytvořily skupiny aktiv podobných vlastností. Aktiva se mohou seskupovat podle různých hledisek – kvality, ceny, účelu apod. Takto vytvořená skupina aktiv pak dále vystupuje jako jedno aktivum a musí se zabezpečit, aby protiopatření navržená pro skupinu aktiv, byla aplikována na všechna aktiva, která jsou do této skupiny sdružena.

4. Identifikace hrozeb

Identifikace hrozeb se provádí tak, že se vybírají ty, které by mohly ohrozit alespoň jedno z aktiv subjektu.

Pro identifikaci hrozeb lze vycházet ze seznamu hrozeb sestavených podle literatury, vlastních zkušeností, průzkumu dříve provedených analýz. Hrozby se mohou také odvozovat od subjektu, jeho postavení (podnikatelský subjekt, orgán státu, nezisková organizace apod.), postavení na trhu, záměrů podnikatele.

5. Analýza hrozeb a zranitelností

Každá hrozba se hodnotí vůči každému aktivu (skupině aktiv). U těch aktiv, na něž se hrozba může uplatnit, se určí úroveň hrozby vůči tomuto aktivu a zároveň zranitelnosti aktiva vůči této hrozbě. Při stanovení úrovně hrozby se vychází z faktorů jako nebezpečnost, motivace a přístup. Při stanovení úrovně zranitelnosti se vychází z takových faktorů jako citlivost a kritičnost. Při analýze hrozeb a zranitelností se berou v úvahu realizovaná protiopatření. Tato protiopatření mohou snížit jak úroveň hrozby, tak úroveň zranitelnosti. Výsledným stavem je seznam dvojic „hrozba-aktivum“ se stanovenou úrovní hrozby a zranitelnosti.

6. Pravděpodobnost jevu

Někdy nevíme, zda jev, který zkoumáme, nastane. Jde o situaci, kdy určitý soubor výchozích podmínek vždy nevede ke stejnému výsledku. Pak k popisu určitého jevu doplňujeme údaj, s jakou pravděpodobností tento jev může nastat. Abychom mohli počítat s pravděpodobnostmi, musíme určit, zda je analyzovaný jev náhodný či nikoliv, zda patří do určitého intervalu pravděpodobnosti, případně zda jej můžeme vyloučit, jaké jsou jeho pravděpodobnostní charakteristiky.

7. Měření rizika

Riziko je v určitých situacích větší než v situacích jiných. Výše rizika vyplývá z hodnoty aktiva, úrovně hrozby a zranitelnosti aktiva.

3.1.5 Metody měření rizik

Způsob vyjádření veličin, s nimiž se v analýze rizik pracuje, lze použít jako základní hledisko pro rozdělení těchto metod. Existují přitom dva základní přístupy k jejímu řešení: kvantitativní a kvalitativní metody vyjádření veličin analýzy rizik. V analýze rizik se používá buď jeden z těchto dvou přístupů, nebo jejich kombinace (7):

- **kvalitativní metody** – vyznačují se tím, že rizika jsou vyjádřena v určitém rozsahu. Úroveň je určována obvykle kvalifikovaným odhadem. Kvalitativní měření stanoví stupeň rizika například na základě stupně četnosti výskytu a závažnosti rizika. Jedná se tedy o klasifikaci rizik podle velikosti. Zjistíme tak, která rizika nejvíce ohrožují podnik, a která by mohla mít velké finanční vydání vzhledem k rozsahu poškození majetku. Kvalitativní metody jsou jednodušší a rychlejší, ale více subjektivní. Obvykle přináší problémy v oblasti zvládnání rizik, při posuzování přijatelnosti finančních nákladů nutných k eliminaci hrozby, která může být kvalitativní metodou charakterizována třeba jako „velká až kritická“.
- **kvantitativní metody** – tato metoda je založena na matematickém výpočtu rizika z frekvence výskytu hrozby a jejího dopadu. Vyjadřují dopad obvykle ve finančních termínech jako např. tisíce Kč. Nejčastěji je vyjádřeno riziko ve formě roční předpokládané ztráty, která je vyjádřena finanční částkou. Kvantitativní metody jsou přesnější než kvalitativní. Jejich provedení sice vyžaduje více času a úsilí, poskytuje však finanční vyjádření rizik, které je podle jejich zvládnání výhodnější. Nevýhodou těchto metod je také formalizovaný postup, jenž může vést k tomu, že nebudou postihnuta specifika posuzovaného subjektu, která mohou vést k jeho vysoké zranitelnosti, a to z důvodů „zahlcení“ hodnotitele značným objemem formálně strukturovaných dat.

3.1.6 Minimalizace rizika

Dle lit. (6) se vzhledem k různorodosti rizik či rizikových faktorů opatření pro jejich minimalizaci případ od případu značně liší. Především je vhodné rozlišovat, na které období života krize je opatření zaměřeno. Může se pak jednat o:

1. **preventivní opatření** – jsou zaváděna ještě před realizací rizika (před vznikem krizové či rizikové situace) a mohou mít strategickou povahu (mění se celá koncepce podnikání, zejména oboru, teritoria apod.) či taktickou povahu (podnik zůstává při dosavadní koncepci, mění však způsoby, postupy, technologie atd.);

2. **operativní opatření** – jsou realizována v době, kdy již riziková situace nastala a jsou zaměřena na zastavení rizikové situace nebo alespoň na její zpomalení a na zamezení dalšího rozšiřování o možné následné jevy;

3. **pokrizová opatření** – mají za cíl:

- obnovit výkonnost podniku v dřívější úrovni nebo
- stabilizovat pokrizovou úroveň nebo
- připravit podnik k investicím zevnějšku, k prodeji nebo k likvidaci.

Preventivní opatření (strategické povahy) je možné realizovat nástroji (způsoby):

- **diverzifikace**, rozložení rizika na větší plochu, takže při vzniku krizového jevu je zasažena jen část podniku. Diverzifikace může být výrobová, výrobní, geografická, odběratelská, dodavatelská;
- **zvýšení flexibility** – cestou zvýšení univerzality výrobních aj. pracovních zařízení, orientace na leasing namísto nákupu, outsourcing režijních služeb;
- **dělení rizika** – mezi přijaté účastníky na dohodnutých aktivitách;
- **transfer rizika** – na jiné subjekty, hlavně dodavatele nebo odběratele nebo na specializované subjekty (pojišťovny);
- **termínované obchody**, futures (úrokové sazby do budoucna);
- **etapizace velkých dodávek** – rozčlenění na etapy (po každé etapě se znovu upřesňují podmínky);
- **převzetí osvědčených images** (franchising);
- **faktoring a forfaiting** – pohledávky za zahraničními dodavateli kupuje specializovaná společnost.

Uvedené způsoby mohou snížit (zpravidla dlouhodobě) riziko, přesto nelze říci, že jsou jednoznačně úspěšné za jakýchkoliv okolností.

Volba opatření pro minimalizaci rizika závisí na mnoha okolnostech. Jedná se především o finanční a lidské zdroje, které má podnikatelský subjekt k dispozici, dále o proveditelnost opatření, jež nemusí být vždy úměrná objemu a kvalitě zdrojů (6).

3.1.7 Financování opatření pro minimalizaci rizik

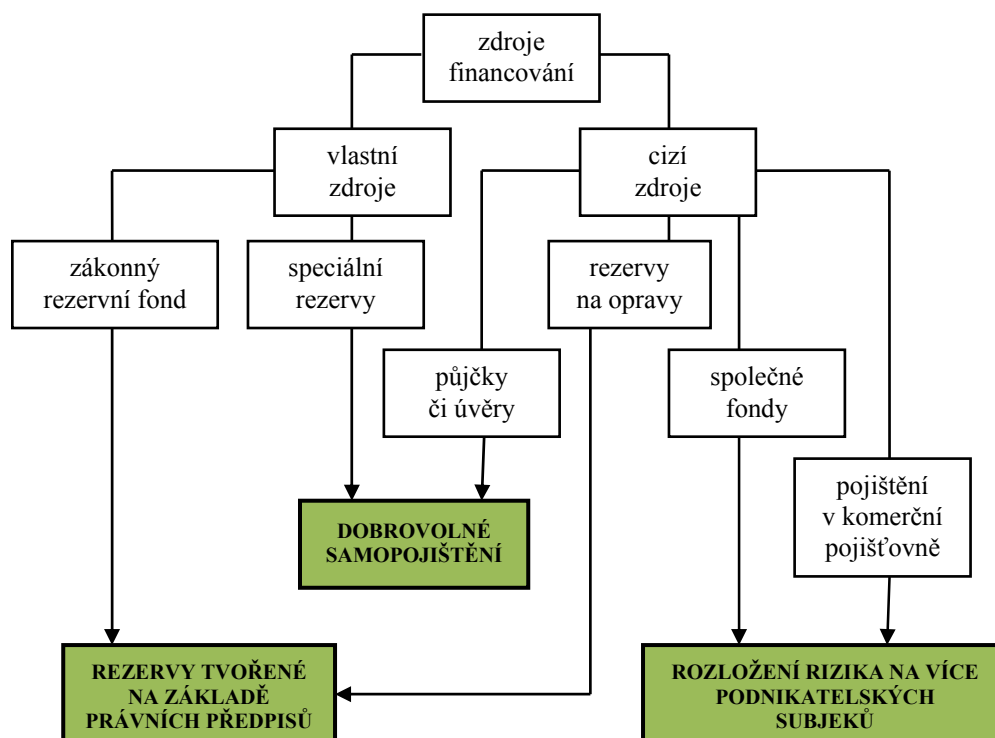
Předpokladem úspěšných řešení jak financovat opatření pro minimalizaci rizik či jejich následků, je znalost potřebných nákladů. Málokdy jsou k dispozici dostatečně přesné a vypovídající podklady, proto jde většinou o kvalifikované odhady (6).

A také k financování opatření pro minimalizaci rizika je možné použít vlastní zdroje podniku nebo cizí zdroje podniku:

- **vlastní zdroje podniku** – lze efektivně a včas využít výjimečně, a to zejména u těch podnikatelských subjektů, jež dosahují pozitivní hospodářské výsledky a management je schopen v krátkém čase účinně finančně investovat. Jedná se o:
 - speciální rezervy peněz tvořených díky nepravidelnostem v jejich toku. Tyto zdroje jsou obvykle malé s nejistým výskytem a nelze se na ně spolehnout;
 - zákonný rezervní fond – tyto prostředky jsou vkládány do krátkodobých nebo střednědobých finančních investic a určeny ke krytí mimořádně se vyskytujících nákladů;
 - rezervy na opravy – tyto finanční prostředky je možné použít poprvé v období následujícím po jejich vytvoření. Svoji podstatou spadají do cizích zdrojů;
- **cizí zdroje financování** – mohou být k dispozici včas a v objemu, jež odpovídá výši škody a pravidlům příslušné smlouvy. Jedná se o:
 - půjčky nebo úvěry přijaté od peněžních ústavů;
 - náhrady z fondů společně vytvářených několika podnikatelskými subjekty ke krytí jmenovitě určených škod nebo ztrát;
 - pojistné plnění komerčních pojišťoven.

Na následujícím obrázku jsou názorně uvedeny způsoby financování opatření minimalizace rizika, z nichž vyplývá další členění daných opatření, a to na rezervy tvořené na základě právních předpisů (povinnost ze zákona), dobrovolné samopojištění (speciální fondy a úvěry či půjčky) a rozložení rizika na více podnikatelských subjektů.

Obr. 3.3 Způsoby minimalizace rizik

Zdroj:lit. (6)

Samopojištění (dobrovolné samopojištění) – vytvoření takových předpokladů, aby byla každá předpokládaná ztráta krytá z vlastních zdrojů, přičemž může jít o vlastní prostředky, o úvěr nebo o kombinaci těchto forem (6).

Mezi výhody samopojištění patří existence přímé zainteresovanosti na snižování a na kontrole rizika ztráty; rozhodnutí o samopojištění se bude zřejmě omezovat na velké organizace (mají mezi svými zaměstnanci kvalifikovaný personál schopný fond spravovat); zisky z fondu plynou podnikateli, který je jeho vlastníkem; nedochází ke sporům s pojistitelem ohledně škod; náklady na tvorbu vlastních prostředků na krytí případných rizik se nezvyšují kvůli nepříznivé škodovosti jiných podniků; pravidelně odkládané prostředky by měly být nižší než pojistné (nevznikají náklady na provize zprostředkovatelů, správu pojištění a zisk pojišťovny); úrok z investic fondu patří jeho majiteli a může být použit na zvýšení fondu nebo na snížení další jeho tvorby dalšími příspěvky (6).

Mezi nevýhody samopojištění můžeme zahrnout například to, že škoda může vzniknout kdykoliv, a to i ve formě katastrofické škody, která může způsobit, že se podnik natolik finančně vyčerpá, že výsledkem bude likvidace jeho činnosti; příspěvky vložené do fondu se z daňového hlediska ve většině zemí nekvalifikují jako daňový náklad (platby pojistného ano); kapitál musí být krátkodobě vázaný, aby byla zabezpečená jeho okamžitá disponibilita; účastníci samopojištění ztrácejí možnost získat technické poradenství od pojistitelů na zábranu rizika; i když by podnik byl schopen zaplatit každou jednotlivou ztrátu, souhrnný efekt několika škod za rok by mohl mít stejný dopad jako jedna katastrofická škoda, zejména v prvních letech vytvoření fondu; nemůže se uplatnit tzv. „rozptyl rizika“; v dobách finanční tísně může vzniknout velký tlak na půjčení si prostředků z fondu a tím ke zmaření bezpečnosti, kterou fond vytvořil (6).

Rozložení rizika na více subjektů je další možností, jak finančně krýt následky rizik. Uvádím dva nejčastější způsoby podle lit. (6):

- vytvoření speciálního fondu – pro případ možnosti větších ztrát se více podnikatelských subjektů může sdružit a ukládat společné finanční prostředky do tohoto fondu. Podle dohodnutých pravidel se prostředky přerozdělují těm členům sdružení, které postihne nějaká ztráta. Ve většině případů je fond určen pro přesně definované ztráty. Toto řešení je výhodné zejména pro malá a střední rizika.
- soukromé pojištění – organizovaná, efektivní forma vytváření a využívání finančních rezerv, jež se tvoří z pojistného. V případě pojistné události se z pojištění poskytne dohodnutý rozsah peněžních prostředků ve formě pojistného plnění, jenž by měl částečně krýt vzniklé škody. Pojišťovna nahradí škodu v rozsahu, jaký byl dojednan v pojistné smlouvě. Výhody krytí rizik pojištěním:
 - peněžní zdroje pojistitele jsou prakticky disponibilní ve smluvně dohodnuté výši škody, a to podle rozsahu pojistného krytí;
 - zdroje nejsou závislé na výšce vkladů pojištěného subjektu;
 - výška náhrady je objektivizovaná podle jednotných pravidel a postupů;
 - výše náhrady odpovídá rozsahu ujednaných pojistných podmínek a cenové hladině v době pojistné události bez ohledu na to, že pojistné se hradí v relacích kalkulovaných v čase před vznikem události;

- výše pojistného je tím menší, čím je pojištěné riziko lépe plošně rozložené, a na čím delší dobu je pojištění uzavřené;
- pojistné u některých druhů pojištění je pro podnikatele daňovým nákladem.

3.2 Charakteristika pojištění

Pojištění nabízí finanční ochranu jednotlivcům, podnikatelským subjektům, neziskovým organizacím či jiným subjektům pro případ nepředvídatelných událostí. Některé pojistné druhy jsou požadovány právními předpisy, jsou tedy povinné, jiné druhy jsou pak dobrovolné. Pojištění přímo nebo nepřímo zasahuje do všech činností, týká se každého občana, podnikatelského subjektu i státu. Pojištění se v zásadě vztahuje na události, jejichž vznik závisí na náhodě, je neurčitý, ale pravděpodobný (6).

Podle lit. (4) lze o pojištění hovořit jako o *kategorii finanční, právní i důchodové*:

- pojištění patří mezi *finanční služby*. Předmětem této finanční služby je za úplatu poskytnutá pojistná ochrana. Pojištění působí na průběh procesu reprodukce tím, že přesouvá část finančních prostředků tam, kde jsou v daném okamžiku třeba;
- pojištění je také *důchodovou kategorií*, protože prostřednictvím pojištění dochází k důchodové stabilizaci ekonomických subjektů;
- z právního pohledu představuje pojištění *právní vztah*, při kterém pojistitel na sebe přebírá závazek, že pojištěnému poskytne pojistné plnění, nastane-li nahodilá, v pojistných podmínkách blíže označená, událost.

Pojištění je nástroj finanční eliminace negativních nahodilých událostí, nemůže však ovlivnit jejich výskyt (vznik škod). Pomocí pojištění lze finančně nahradit ztráty vzniklé při realizaci čistých rizik (4).

Pomocí pojištění tedy dochází k vyrovnávání rizika v rámci subjektů zúčastněných na pojištění.

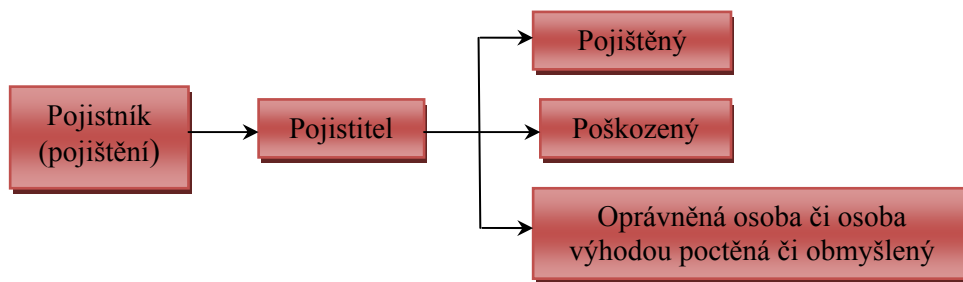
Obr. 3.4: Vyrovnání rizika pomocí pojištění

Zdroj:lit. (4)

Pojištění se uskutečňuje prostřednictvím pojistné smlouvy nebo na základě právního předpisu – tak vznikne pojistný vztah (6).

Obr. 3.5 Vztah subjektů pojištění

Zdroj:lit. (6)

Pojistník – ten, kdo uzavírá smlouvu s pojistitelem a jeho povinností je platit pojistné.

Pojistitel – právnická osoba, která vykonává pojišťovací činnost → komerční pojišťovna. Pojistitel musí hospodařit tak, aby byl schopen neustále a trvale plnit své závazky.

Pojištěný – ten, na jehož rizika se pojištění sjednává a má právo obdržet od pojišťovny pojistné plnění v případě vzniku pojistné události. Většinou je pojistník a pojištěný jedna a táž osoba, ale tato zásada neplatí vždy.

Oprávněná osoba – na převzetí pojistného plnění může být i osoba v době pojištění neznámá.

3.2.1 Klasifikace pojištění

Komerční pojišťovny nabízejí a realizují množství pojištění, které je třeba třídit, rozdělovat a klasifikovat podle různých kritérií pro lepší orientaci v pojistných produktech, pojistných odvětvích, jednotlivých pojištěních. Existují různé klasifikace pojištění, dále jsou uvedena ty nejpoužívanější dle lit. (6).

⇒ Klasifikace pojištění podle formy vzniku pojištění

Tato klasifikace vyjadřuje členění podle způsobu jeho vzniku, a to na:

- ***zákonné pojištění*** – vzniká automaticky přímo ze zákona, dojde-li ke skutečnosti, s níž zákon vznik tohoto pojištění spojuje a trvá po celou dobu existence této skutečnosti bez pojistné smlouvy a bez ohledu na vůli jeho účastníka. Právní předpis určuje všechny náležitosti pojistného vztahu včetně pojišťovny, která pojištění vykonává, výši pojistného, pojistné podmínky apod.;
- ***smluvní pojištění*** – které vystupuje jako:
 - ***povinné*** – dané právním předpisem, který určuje činnost, kde je povinnost hospodářských subjektů nebo občanů sjednat s pojišťovnou pojistnou smlouvu, bez které nepovolí příslušný státní orgán výkon této činnosti;
 - ***dobrovolné*** – v tomto případě vzniká dobrovolně právní vztah mezi pojistitelem a pojistníkem uzavřením pojistné smlouvy.

⇒ Klasifikace pojištění podle způsobu tvorby rezerv

Toto členění rozlišuje:

- ***rezervotvorné (životní) pojištění*** – vždy se vytváří pojistná rezerva na pojistné události, které jednoznačně v budoucnosti vzniknou. Jedná se hlavně o pojištění osob, kde se vyplatí pojistné plnění při dožití se do konce pojistného období nebo při úmrtí po dobu platnosti pojištění.
- ***riziková (neživotní) pojištění*** – pojistitel neví jednoznačně, zda pojistná událost vznikne nebo ne, zda bude poskytovat pojistné plnění a v jaké výši. Jedná se o veškerá pojištění majetku, odpovědnosti za škodu, úrazu aj. Pojistná rezerva se

stanoví podle rozsahu pojištěného rizika a pravděpodobnosti vzniku pojistných událostí a také dle rozsahu způsobených škod.

⇒ **Klasifikace pojištění podle předmětu pojištění**

Dle tohoto členění se rozlišuje:

- **pojištění majetku** – pro případ realizace rizik poškození, zničení, ztráty a odcizení nebo jiných škod, které na něm vzniknou;
- **pojištění osob** – pojištění fyzické osoby pro případ jejího tělesného poškození, smrti, dožití určitého věku nebo pro případ jiné pojistné události související se životem osob;
- **pojištění odpovědnosti za škodu** – vzniklou na životě a zdraví nebo na věci, případně odpovědnosti za jinou majetkovou škodu.

⇒ **Klasifikace pojištění podle právních předpisů**

Dle lit. (9) je v České republice základní klasifikace pojištění dána zákonem č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, a to na odvětví:

- **životního pojištění** – kryjí životní rizika, tj. riziko úmrtí a riziko dožití;
- **neživotního pojištění** – zahrnují krytí celé řady druhů neživotních pojištění (např. úraz, nemoc, požár, odpovědnost, odcizení apod.).

V zákoně č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů se pojištění člení na (10):

- **pojištění obnosové** – soukromé pojištění, jehož účelem je získání obnosu, tj. dohodnuté finanční částky v důsledku pojistné události ve výši, která je nezávislá na vzniku nebo rozsahu škody;
- **pojištění škodové** – soukromé pojištění, jehož účelem je náhrada škody vzniklé v důsledku pojistné události. Pojistné plnění je obvykle omezeno horní hranicí a ta se určí pojistnou částkou nebo limitem pojistného plnění. Vztahují-li se dvě nebo více soukromých pojištění na totéž pojistné riziko pojištěné pro stejné období, vzniká množné pojištění, které může vzniknout jako soupojištění, souběžné pojištění nebo vícenásobné pojištění.

4 Charakteristika obce Budišov

Budišov je městys ležící 10 km severovýchodně od okresního města Třebíče v kraji Vysočina na rozvodí řek Oslavy a Jihlavy. Budišov i některé okolní obce patří mezi jedny z nejstarších obcí. První zmínky o Budišově pochází z roku 1194. Již roku 1234 se Budišov připomíná v listině krále Přemysla Otakara I. V roce 1538 byla tato ves povýšena zvláštním dekretem na městečko. Od 10. 10. 2006 je Budišov městysem.

Mezi nejvýznamnější památky obce patří kostel Nanebevzetí Panny Marie a sv. Gotharda. Původně románský kostel z konce 12. století byl přestavován goticky, barokně i renesančně. Kostel má renesanční věž z 16. století s otočnou korouhví s patrony kostela podle vzoru španělské Sevilly. S kostelem sousedí hřbitov s opěrnou zdí a bránou se sochami andělů z roku 1728 od Lorenza Mattielliho.

Další významnou památkou Budišova je renesanční zámek. Na místě dnešního zámku stávala od 13. století vodní tvrz, jejímiž majiteli byli páni z Lomnic. V 16. století ji nechal Václav Berka z Dubé přestavět na renesanční zámek s anglickým parkem. Dnešní podobu získal za výrazné přestavby v honosné barokní letní sídlo ve 20. letech 18. století. V téže době byl kolem zámku zřízen park s bohatou sochařskou výzdobou. Zámek je majetkem obce a v roce 1974 jej získalo do správy Moravské zemské muzeum, které zde po rozsáhlých úpravách vybuodovalo depozitáře přírodovědných oddělení. Veřejnosti přístupná část zoologického depozitáře představuje nejstarší kolekce vycpanin ptáků, savců, ryb i obojživelníků ze sbírkového fondu oddělení doplněné trofejemi z loveckých výprav do Afriky, Asie a Kanady.

Na severu obce je táhlý hřeben, na jih a západ od Budišova jsou roviny. Městys sám leží v nadmořské výšce kolem 480 metrů nad mořem. Kolem Budišova je několik rybníků a hodně lesů, což tvoří přirozenou rekreační oblast. Zvláště okolí rybníka Pyšelák, který je vzdálen asi 1 km od Budišova, je známou rekreační oblastí s velkým množstvím chat.

Katastrální výměra je rovna 13,30 km². Největší část zaujímá zemědělská půda, dále lesní pozemky a vodní plochy, zastavěné plochy a ostatní plochy, kam patří silnice, komunikace a jiné.

Městys se skládá ze dvou částí – Budišova a Mihoukovic, má 1 187 obyvatel (údaj z roku 2005). Počet domů s číselným popisem je zde okolo 400 a chat s číslem evidenčním okolo 80.

Znak obce je podle privilegia Ferdinanda I.: „Štít červený, v němž ještě věž žlutá s černými vraty a modrým krovem a ve středu té věže štít bílý, přes kterýž jest v prostředku na zdýl štrych červený“.

Obr. 4.1 Znak obce Budišov

Zdroj: lit. (18)

Orgány městyse Budišova jsou:

- zastupitelstvo městyse Budišova, které má 15 členů,
- starosta městyse a tři místostarostové,
- úřad městyse Budišova se stavebním a matričním úřadem.

Úřad městyse plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo, pomáhá výborům v jejich činnosti v oblasti samostatné působnosti. V oblasti přenesené působnosti vykonává státní správu s výjimkou věcí, které patří do působnosti zastupitelstva obce. Rozhoduje o poskytování informací žadateli podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Zástupci městyse

Starosta:	Petr Piňos
Místostarostové:	Ing. Ladislav Dokulil Rudolf Matoušek Mgr. Zdeněk Smrček
Člen rady:	Ing. Jiří Man

V následující tabulce jsou uvedeny základní statistické údaje městyse Budišov. Kde se obec nachází, kolik má obyvatel, jaké instituce jsou v obci a podobně.

Tabulka 4.1: Statistické údaje městyse Budišov

Statistické údaje	
ZUJ	590401
ID obce	1546
Statut	městys
Kraj	Vysočina
Okres	Třebíč
Počet částí	2
Katastrální výměra	1 330 ha
Počet obyvatel	1 187
Z toho produktivního věku	689
Podíl žen	50,4 %
Průměrný věk	38,1
Pošta	ano
Škola	ano
Zdravotnické zařízení	ano
Policie	ne
Podnikatelské subjekty	222
Kanalizace (ČOV)	ne
Vodovod	ano
Plynofikace	ano

Zdroj: lit. (12)

V níže uvedené tabulce jsou výsledky hospodaření obce za poslední čtyři roky.

Jsou zde uvedeny příjmy a výdaje v členění na příjmy a výdaje schválené rozpočtem, dále rozpočet po změnách a jaká byla skutečná situace. V posledním řádku tabulky je uvedeno saldo, to znamená, zda měla obec v daném roce vyšší příjmy než výdaje, nebo naopak. Jak je z tabulky patrné, ve všech letech je saldo kladné, tzn. že obec vykazovala ve všech letech vyšší příjmy než výdaje.

Tyto údaje jsem získala z interních materiálů obecního úřadu Budišova. A to konkrétně z výkazů pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávních celků, regionálních rad a dobrovolných svazků obcí za jednotlivé roky.

Tabulka 4.2: Plnění rozpočtu obce Budišov

		2004	2005	2006	2007
Příjmy (Kč)	schválený rozpočet	8 505 500,-	9 147 300,-	10 748 300,-	9 278 300,-
	rozpočet po změnách	26 383 500,-	39 651 100,-	43 839 200,-	12 523 700,-
	skutečnost	25 600 130,-	36 137 460,-	43 822 370,-	12 457 730,-
Výdaje (Kč)	schválený rozpočet	7 795 500,-	9 943 700,-	10 748 300,-	9 278 300,-
	rozpočet po změnách	25 799 400,-	40 457 500,-	43 839 200,-	12 123 700,-
	skutečnost	25 527 740,-	39 480 350,-	44 127 440,-	10 670 020,-
Saldo příjmů a výdajů		72 390,-	3 341 890,-	305 070,-	1 787 710,-

Zdroj: interní materiály obce Budišov

5 Analýza rizik obce Budišov

V této kapitole provedu, pro zpracování daného tématu zcela nezbytnou, analýzu rizik, která ohrožují obec Budišov, respektive majetek obce a zaměstnance obecního úřadu. Nejprve uvedu jednotlivé části analýzy rizik, dále pak provedu měření rizik a další kapitola bude obsahovat analýzu současné pojistné ochrany obce.

5.1 Identifikace aktiv, hrozeb a slabin

První částí v analýze rizik je identifikace aktiv. Ta spočívá ve vytvoření soupisu a popisu všech aktiv, které daný subjekt vlastní. Jednotlivá aktiva jsem uvedla v následující tabulce v rozlišení na nemovitý a movitý majetek dle podkladů, které mi obec poskytla. Do nemovitého majetku patří níže vyjmenované budovy, které obec Budišov vlastní. Movitý majetek jsem uvedla pod souhrnným názvem soubor movitých věcí. Konkrétní věci, které do souboru movitých věcí patří, jsem vyjmenovala pod tabulkou.

Po vymezení jednotlivých aktiv jsem dále stanovila hodnoty těchto aktiv. Posuzování hodnoty aktiv je založeno především na výši škody způsobené zničením nebo ztrátou daného aktiva. Při stanovení hodnoty aktiv jsem vycházela z jeho nákladových charakteristik, to znamená z pořizovací ceny nebo upravené pořizovací ceny. Výsledné hodnoty jsou zaokrouhlené na celé tisíce.

Tabulka 5.1: Identifikace aktiv a stanovení jejich hodnoty

Aktiva		Hodnota (Kč)
Nemovitý majetek	Bytový dům	10 438 000,-
	Hláška	170 000,-
	Hasičská zbrojnice I	1 700 000,-
	Hasičská zbrojnice II	240 000,-
	Bytový dům	7 803 000,-
	Obecní úřad	8 163 000,-
	Pošta + zdravotní středisko	30 240 000,-
	Mateřská škola	27 000 000,-
	Základní škola	112 000 000,-
	Bytový dům	10 771 000,-
	Dům s pečovatelskou službou	11 225 000,-
	Přístavba školní kuchyně a jídelny	25 341 000,-
	Kabiny	2 000 000,-
	Byt	2 000 000,-
	Bytový dům	3 146 000,-
	Sklad	3 900 000,-
	Kaplička	160 000,-
	Veřejné osvětlení	8 000 000,-
	Místní rozhlas	65 000,-
Movité věci	Soubor movitých věcí	3 000 000,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů obce

Do souboru movitých věcí patří tento majetek: síť místního rozhlasu, vodovod, kontejnery, vitríny, nábytek, koberce, stoly, židle, skříně, regály, police, obrazy, zrcadla, konferenční stoly, křesla, gauč, věšákové skříně, počítače, monitory, kopírky, tiskárny, elektronický psací stroj, kalkulačky, kuchyňská linka, televizor, videorekordér, vysavač, státní znak a znak obce.

Dále jsem určila hrozby a slabiny, tzn. události a činnosti, které mohou negativně ovlivnit hodnotu aktiv. Při stanovení jednotlivých hrozeb a slabin jsem vycházela především z postavení subjektu (obec). Identifikaci hrozeb jsem provedla tak, že jsem vybírala ty, které by mohly ohrozit alespoň jedno z aktiv obce. Jedná se o následující hrozby a rizika:

- u nemovitého majetku mohou nastat tyto události, které negativně ovlivní hodnotu aktiv: požár, výbuch, úder blesku, povodeň nebo záplava, vichřice nebo krupobití, sesuv půdy, zřícení skal nebo zemin, lavina, tíha sněhu nebo námrazy, zemětřesení, náraz a zřícení letadla, pád stromů a stožárů, voda vytékající z vodovodního zařízení, náraz dopravního prostředku, vandalismus, krádež vloupáním, loupežné přepadení;
- u movitého majetku mohou nastat tyto události, které negativně ovlivní hodnotu aktiv: požár, výbuch, úder blesku, náraz nebo zřícení letadla, povodeň nebo záplava, vichřice, krupobití, sesuv půdy, pád stromů, stožárů a jiných předmětů, zemětřesení, tíha sněhu a námrazy, voda vytékající z vodovodních zařízení, odcizení movitých věcí a cenností krádeží vloupáním a loupeží.

Dále má obec odpovědnost za různé druhy škod, které mohou vzniknout provozem obce, činností dobrovolných hasičů nebo při práci zaměstnanců obecního úřadu. Jedná se především o tyto odpovědnosti: odpovědnost za škodu způsobenou třetí osobě, odpovědnost za škody na věcech převzatých, odpovědnost za škody způsobené výkonem veřejné moci, odpovědnost poskytovatele sociální péče, odpovědnost správce komunikace a správa nemovitostí. Z uvedených druhů odpovědností vyplývají tyto události, které mohou negativně ovlivnit hodnotu aktiv:

- škoda způsobená provozní činností obce, škoda způsobená provozní činností Sboru dobrovolných hasičů, škoda vzniklá v souvislosti s vlastnictvím nemovitosti, škoda způsobená na převzatých věcech.

5.2 Měření rizik

Po identifikaci aktiv, stanovení hodnot aktiv a určení jednotlivých rizik, které daná aktiva ohrožují, je nutné provést u každého rizika měření. K měření rizik jsem si vybrala základní a nejpoužívanější metody, a to kvalitativní metodu a kvantitativní metodu měření vyjádření veličin analýzy rizik.

5.2.1 Kvalitativní metoda měření rizik

Kvalitativní měření stanoví stupeň rizika na základě stupně četnosti výskytu a závažnosti rizika. Jedná se tedy o klasifikaci rizik dle jejich velikosti. Zjistíme tak, která rizika nejvíce ohrožují podnik, v našem případě obec, a která rizika by mohla mít velké finanční vydání vzhledem k rozsahu poškození majetku.

Pro ohodnocení četnosti a závažnosti jsem použila stupnici 1 – 5, přičemž 1 představuje nejmenší četnost a nejmenší závažnost, oproti tomu 5 největší četnost a největší závažnost. Podle těchto kritérií jsem určila stupeň rizika dle obrázku 3.2 uvedeného v kapitole klasifikace rizik této práce.

V následující tabulce (v prvním sloupci) jsou vyjmenována jednotlivá identifikovaná rizika, která mohou ohrozit aktiva obce. Ve druhém a třetím sloupci jsou uvedeny četnosti a závažnosti pro každé riziko. Bodové ohodnocení jednotlivých rizik jsem stanovila na základě diskuse se starostou obce Budišov, který zná majetek obce a jevy, které v obci a okolí působí. Pomocí těchto dvou kritérií jsem pro každé riziko stanovila jeho stupeň, jenž je uveden v posledním sloupci tabulky.

Tabulka 5.2: Členění rizik podle jejich četnosti a závažnosti

Riziko	Četnost rizika	Závažnost rizika	Stupeň rizika
požár	3	4	Z
výbuch	1	4	Z
úder blesku	2	4	Z
povodeň, záplava	2	3	V
vichřice, krupobití	2	4	Z
sesuv půdy, zřícení skal nebo zemin, lavina	1	1	M
tíha sněhu nebo námrazy	2	3	V
zemětřesení	1	3	V
náraz a zřícení letadla	1	2	S
pád stromů a stožárů	3	3	V
voda vytékající z vodovodního zařízení	2	3	V
náraz dopravního prostředku	2	2	S
vandalismus	3	4	Z
krádež vloupáním	2	3	V
loupežné přepadení	1	3	V
rozbití oken, skel	2	3	V
neodborné zacházení s majetkem	1	2	S
škoda způsobená provozní činností obce	1	3	V
škoda způsobená provozní činností SDH	1	3	V
škoda vzniklá v souvislosti s vlastnictvím nemovitosti	1	3	V
škoda způsobená na převzatých věcech	1	3	V

Zdroj: vlastní zpracování

V níže uvedené tabulce jsou charakterizovány jednotlivé stupně rizik, o jak velké riziko se jedná a jaké poškození každý stupeň rizika vyjadřuje.

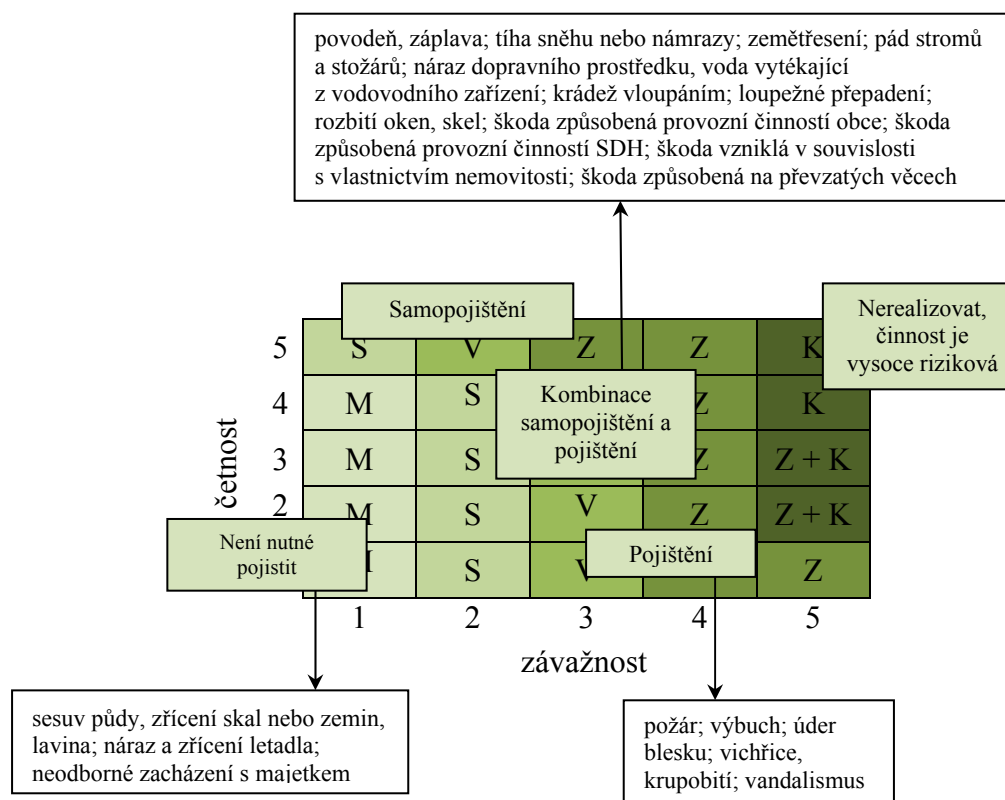
Tabulka 5.3: Jednotlivé stupně rizika

Stupeň rizika	Velikost rizika	Stupeň poškození
M	zanedbatelné	téměř minimální
S	malé	malý rozsah s malým vlivem
V	střední	výrazně ovlivňující
Z	velké	vysoké poškození
K	katastrofické	maximální, dlouhodobé problémy

Zdroj: lit. (4)

Po zjištění stupně rizik působících na daný subjekt jsem analyzovala vztah těchto rizik k jejich pojistitelnosti. Členění slouží zástupcům obce k tomu, aby měli přehled, která rizika není nutné pojišťovat, která se dají krýt z vlastních zdrojů, která je vhodné pojistit, a na která aplikovat předchozí dva způsoby. Tato analýza nám může také ukázat, že některé činnosti je lépe nerealizovat pro vysoké riziko. V následujícím obrázku jsou přehledně zobrazeny velikosti identifikovatelných rizik podle pětistupňového systému, tzn. je rozlišováno pět velikostí rizika.

Obr. 5.1: Velikost identifikovaných rizik

Zdroj: vlastní zpracování

Na základě předcházející analýzy jsem dospěla k závěru, že z identifikovaných rizik obce nespádají žádná rizika do oblasti samopojištění a katastrofických rizik. To je pro obec pozitivní výsledek, jelikož katastrofická rizika nejsou pojistitelná.

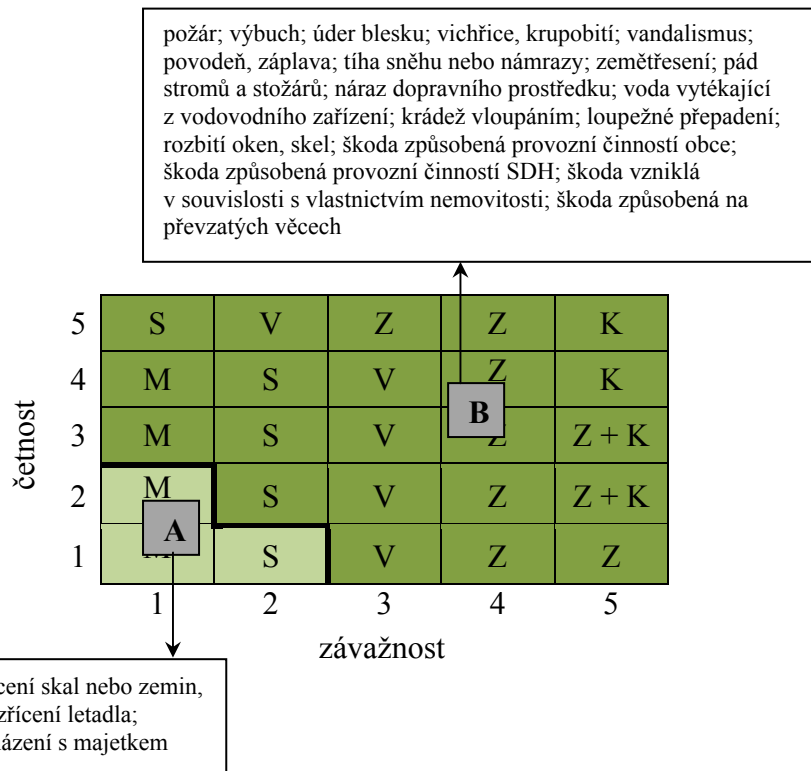
Do oblasti zanedbatelných rizik, která není nutné nechávat pojistit, spadají rizika: sesuv půdy, zřícení skal nebo zemin, lavina, náraz a zřícení letadla a neodborné zacházení s majetkem. Do oblasti středních rizik, která se řeší kombinací samopojištění a pojištění spadá převážná část rizik: povodeň nebo záplava, tíha sněhu nebo námrazy, zemětřesení, pád stromů a stožárů, náraz dopravního prostředku, voda vytékající z vodovodního zařízení, krádež vloupáním, loupežné přepadení, rozbití oken nebo skel, škoda způsobená provozní činností obce, škoda způsobená provozní činností SDH, škoda vzniklá v souvislosti s vlastnictvím nemovitosti, škoda způsobená na převzatých věcech. Do kategorie pojištění spadají rizika: požár, výbuch, úder blesku, vichřice, krupobití a vandalismus.

Jelikož je analyzovaným subjektem obec, její pojistný zájem může být odlišný od podnikatelských subjektů. Ty si mohou vytvářet vlastní zdroje financování, z kterých mohou krýt některá rizika. U obce se tato varianta spíše nepředpokládá. Proto jsem rizika opět rozdělila podle velikostí, ale tentokrát jsem pětistupňový systém rozčlenila na dvě oblasti „A“ a „B“ (obr. 5.2). Toto rozdělení je provedeno z hlediska pojistného zájmu.

Plocha „A“ – představuje malý pojistný zájem, který vyplývá z toho, že se jedná o možnost vzniku malých ztrát s malou četností událostí. Do této oblasti patří rizika, která není nutné pojistit.

Plocha „B“ – představuje pojistný zájem, který je zaměřený na řešení událostí s poměrně vysokou četností vzniku škodných událostí. Do této oblasti patří veškerá rizika, která jsou zahrnuta buď do pojištění nebo kombinace pojištění a samopojištění. Potom už záleží na daném subjektu, která rizika se rozhodne pojistit, a která bude krýt z vlastních zdrojů.

Obr. 5.2: Vztah pojistného zájmu k četnosti a závažnosti rizika

Zdroj: vlastní zpracování

5.2.2 Kvantitativní metoda měření rizik

Pro správné zhodnocení rizik je vhodné použít také druhou metodu měření, a to výše uvedenou kvantitativní metodu. Tato metoda posuzuje možná rizika z hlediska velikosti předpokládané ztráty. Předpokládanou hodnotou ztráty je pravděpodobnost ztráty vynásobená velikostí potenciální ztráty. Pravděpodobnost výskytu rizika je dána v intervalu 0 až 1. Čím více se interval blíží k jedné, tím je výskyt rizika pravděpodobnější.

Pravděpodobnost výskytu ztráty a možnou ztrátu jsem opět stanovila na základě diskuse se starostou obce Budišov.

Dále jsem pravděpodobnost výskytu ztráty stanovila s využitím tzv. subjektivní pravděpodobnosti výskytu rizika, dle které je možné využít vyjádření pravděpodobnosti výskytu škodní události subjektivním způsobem. Mezi číselnými hodnotami a slovními

popisy subjektivní pravděpodobnosti existuje určitý vztah, který je vyjádřen v následující tabulce (5).

Tabulka 5.4: Subjektivní pravděpodobnost výskytu rizika

Subjektivní pravděpodobnost výskytu rizika	
slovní vyjádření	číselné vyjádření
zcela vyloučeno	0
krajně nepravděpodobné	0,1
dosti nepravděpodobné	0,2 – 0,3
nepravděpodobné	0,4
pravděpodobné	0,6
dosti pravděpodobné	0,7 – 0,8
nanejvýše pravděpodobné	0,9
zcela jisté	1

Zdroj: lit. (5)

Možnou ztrátu jsem odhadla a stanovila na základě hodnoty majetku obce, který by mohlo dané riziko poškodit. Nebrala jsem v úvahu veškerý majetek obce, ale jen část majetku, který by byl danou událostí poškozen. Velikost předpokládané ztráty získáme vynásobením pravděpodobnosti výskytu ztráty a možné ztráty. Všechny tyto údaje a hodnoty jsou uvedeny v tabulce 5.5.

Tabulka 5.5: Kvantitativní měření rizik

Riziko	Pravděpodobnost výskytu ztráty	Možná ztráta (Kč)	Velikost předpokládané ztráty (Kč)
požár	0,30	2 000 000,-	600 000,-
výbuch	0,10	2 500 000,-	250 000,-
úder blesku	0,20	500 000,-	100 000,-
povodeň, záplava	0,20	750 000,-	150 000,-
vichřice, krupobití	0,25	3 000 000,-	750 000,-
sesuv půdy, zřícení skal nebo zemin, lavina	0,05	200 000,-	10 000,-
tíha sněhu nebo námrazy	0,20	1 000 000,-	200 000,-
zemětřesení	0,0001	10 000 000,-	1 000,-
náraz a zřícení letadla	0,05	500 000,-	25 000,-
pád stromů a stožárů	0,25	100 000,-	25 000,-
voda vytékající z vodovodního zařízení	0,20	50 000,-	10 000,-
náraz dopravního prostředku	0,10	200 000,-	20 000,-
vandalismus	0,30	75 000,-	22 500,-
krádež vloupáním	0,20	100 000,-	20 000,-
loupežné přepadení	0,10	15 000,-	1 500,-
rozbití oken, skel	0,20	50 000,-	10 000,-
neodborné zacházení s majetkem	0,10	35 000,-	3 500,-
škoda způsobená provozní činností obce	0,15	250 000,-	37 500,-
škoda způsobená provozní činností SDH	0,10	250 000,-	25 000,-
škoda vzniklá v souvislosti s vlastnictvím nemovitosti	0,10	500 000,-	50 000,-
škoda způsobená na převzatých věcech	0,10	500 000,-	50 000,-

Zdroj: vlastní zpracování

5.2.3 Vyhodnocení analýzy rizik obce Budišov

Na základě provedených výpočtů a odhadů pomocí kvalitativní a kvantitativní metody měření rizik jsem dospěla k závěru, že obec není ohrožována žádnými katastrofickými riziky, která by komerční pojišťovna nebyla schopna pojistit. Velikosti ztrát nejsou závažného rozměru a komerční pojišťovna by tedy měla identifikovaná rizika bez problému pojistit. Všechna rizika, která jsem stanovila, jsou pojistitelná a splňují tak kritéria identifikovatelnosti, vyčíslitelnosti, ekonomické přijatelnosti a nahodilosti projevu rizika.

Identifikovatelná rizika se pohybují v rozsahu od zanedbatelných až po velká. Některá rizika nejsou tak závažná, takže případná ztráta není tak velká, aby bylo nezbytně nutné je kryt nebo minimalizovat formou pojištění. Konkrétně se jedná o rizika sesuvu půdy, zřícení skal nebo zemin, lavina, náraz nebo zřícení letadla a neodborné zacházení s majetkem.

Do oblasti kombinace samopojištění a pojištění spadá převážná část identifikovatelných rizik. Jelikož je zkoumaným subjektem obec, těžko budeme hovořit o nějaké pravidelné tvorbě finanční rezervy na úhradu ztráty, jak by tomu bylo u podnikatelského subjektu. Případné riziko neohroží chod obce, jak by se mohlo stát u podnikatelského subjektu. Proto se v tomto případě uvažuje spíše o variantě pojištění.

Do identifikovatelných rizik, která by si měla obec nechat pojistit vybranou komerční pojišťovnou patří požár, výbuch, úder blesku, vichřice, krupobití a vandalismus.

Z provedené analýzy vyplývá, že by si obec měla nechat pojistit následující rizika: požár; výbuch; úder blesku; vichřice, krupobití; vandalismus; povodeň, záplava; tíha sněhu nebo námrazy; zemětřesení; pád stromů a stožárů; náraz dopravního prostředku, voda vytékající z vodovodního zařízení; krádež vloupáním; loupežné přepadení; rozbití oken, skel; škoda způsobená na zdraví nebo majetku třetí osoby; škoda způsobená provozní činností obce; škoda způsobená provozní činností SDH; škoda vzniklá v souvislosti s vlastním nemovitostí; škoda způsobená na převzatých věcech.

5.3 Současná pojistná ochrana obce Budišov

Obec Budišov uzavřela pojistnou smlouvu se společností Kooperativa pojišťovna, a. s. k 1. 1. 1999. Tato pojistná smlouva obsahuje 4 dodatky, dle kterých se mění výše pojistného. A to především kvůli změnám výše pojistné částky a změně sazby za roční pojistné.

K 1. 12. 2007 obec Budišov uzavřela novou pojistnou smlouvu též se společností Kooperativa pojišťovna, a. s., přehled sjednaných pojištění dle této smlouvy je uveden v následující tabulce.

Tabulka 5.6: Přehled sjednaných pojištění obce Budišov

<i>Živelní pojištění</i>		
Rozsah pojištění: sdružený živel		
Předmět pojištění	Pojistná částka	Spoluúčast
Soubor nemovitostí	264 362 000 Kč	5 000 Kč
Soubor movitých věcí	3 000 000 Kč	1 000 Kč
Poznámka: Pro nebezpečí „povodeň“ spoluúčast ve výši 25 000 Kč		
<i>Pojištění odcizení</i>		
Rozsah pojištění: pojištění nebezpečí „odcizení“		
Předmět pojištění	Max. roční limit plnění ¹⁾	Spoluúčast
Soubor movitých věcí	500 000 Kč	1 000 Kč
<i>Pojištění odpovědnosti za škodu</i>		
Rozsah pojištění: základní odpovědnost + výkon veřejné moci + sociální služby + náklady zdravotní pojišťovny		
Rozsah pojištění	Limit pojistného plnění ²⁾	Spoluúčast
Základní odpovědnost + výkon veřejné moci + sociální služby	3 000 000 Kč	1 000 Kč
Rozsah pojištění	Sublimit pojist. plnění ³⁾	Spoluúčast
Náklady zdravotních pojišťoven	500 000 Kč	1 000 Kč

Zdroj: interní materiály obce Budišov

- 1) Maximální sjednaný limit pojistného plnění je horní hranicí plnění pojistitele ze všech pojistných událostí vzniklých v jednom pojistném roce.
- 2) Pojistitel poskytne na úhradu všech pojistných událostí vzniklých během jednoho pojistného roku pojistné plnění do výše limitu pojistného plnění.
- 3) Sublimit pojistného plnění se sjednává v rámci limitu pojistného plnění a je horní hranicí pojistného plnění z jedné a ze všech pojistných událostí vzniklých během doby trvání pojištění – pro pojištění odpovědnosti.

Bez ohledu na jiná ujednání je pojistné plnění ze všech druhů pojištění sjednaných pojistnou smlouvou za všechny pojistné události vzniklé z příčiny:

1. „povodeň“, nastalé v průběhu trvání pojištění, omezeno limitem plnění ve výši 30 000 000 Kč,
2. „vichřice“, nastalé v průběhu trvání pojištění, omezeno limitem plnění ve výši 30 000 000 Kč,
3. „sesuv“, nastalé v průběhu trvání pojištění, omezeno limitem plnění ve výši 30 000 000 Kč.

Pro pojištění majetku se stanovuje spoluúčast jmenovitě ke každému předmětu pojištění. V případě pojistné události na více předmětech pojištění současně na jednom místě pojištění z téže příčiny se při likvidaci pojistné události od celkového pojistného plnění za pojistnou událost odečítá pouze ta spoluúčast, která je nejvyšší ze všech spoluúčastí sjednaných (vypočtených) pro každý jednotlivý předmět pojištění postižený touto pojistnou smlouvou.

V následující tabulce je uvedena platba ročního pojistného. Je zde uvedeno pojistné za živelní pojištění, pojištění odcizení, pojištění odpovědnosti za škodu a pojistné celkem. V předposledním řádku tabulky je sleva 15 % z celkového pojistného. V posledním řádku tabulky je konečná částka ročního pojistného placeného obcí Budišov.

Tabulka 5.7: Roční pojistné obce Budišov

Druh pojištění	Roční pojistné
Živelní pojištění	80 209 Kč
Pojištění pro případ odcizení	1 500 Kč
Pojištění odpovědnosti	16 000 Kč
Celkem	97 709 Kč
Sleva (15 %)	14 656 Kč
Celkem po slevě	83 053 Kč

Zdroj: interní materiály obce Budišov

Největší část vynaložených nákladů na pojištění obce spadá na živelní pojištění (80 209 Kč). Na druhé místo se řadí pojištění odpovědnosti za škodu (16 000 Kč) a nejnižší část nákladů na pojištění patří pojištění pro případ odcizení 1 500 Kč za rok. Po slevě 15 %, která činí 14 656 Kč, jsou celkové náklady na pojistné 83 053 Kč ročně. Pojistné je sjednáno jako běžné a splatné vždy k 1. dni 12. měsíce kalendářního roku.

V další tabulce je přehled zaplaceného pojistného obce Budišov od roku 1999, tj. od roku, kdy obec Budišov uzavřela smlouvu se společností Kooperativa pojišťovna, a. s., po rok 2007.

Tabulka 5.8: Zaplacené pojistné obce Budišov v letech 1999 – 2007 (Kč)

	1999	2000	2001	2002	2003
zaplacené pojistné	41 762,-	41 762,-	46 418,-	46 418,-	46 418,-
	2004	2005	2006	2007	
zaplacené pojistné	64 192,-	64 192,-	64 192,-	69 309,-	

Zdroj: interní materiály obce Budišov

Z tabulky je patrné, že výše pojistného se měnila, a to kvůli změnám výše pojistné částky (způsobená stavbou dalších obecních nemovitostí) a změně sazby za roční pojistné.

V uvedených letech, tedy 1999 – 2007, neměla obec žádnou škodní událost, čili škodní průběh činí ve všech letech Kč 0,-.

6 Návrhy pojistného portfolia

V této kapitole provedu nejprve výběr komerčních pojišťoven, od kterých budu požadovat návrh pojistného portfolia pro obec Budišov, a tyto komerční pojišťovny stručně popíšu. Stanovím kritéria, na jejichž základě daný výběr uskutečním, a jednotlivým kritériím přiřadím váhy dle významnosti. Prostřednictvím zvolených metod provedu vyhodnocení nabídek od vybraných komerčních pojišťoven. Na konci této kapitoly srovnám současné pojistné portfolio s navrhovaným.

6.1 Výběr komerčních pojišťoven

Kritérií pro výběr určité komerční pojišťovny bychom našli velké množství. Může se jednat například o dosavadní zkušenosti s pojišťovnou, image komerční pojišťovny, solventnost pojišťovny, předepsané pojistné a jeho vývoj apod.

Při výběru komerčních pojišťoven jsem se zaměřila na pojišťovny, které jsou členy České asociace pojišťoven (dále jen „ČAP“). ČAP je zájmovým sdružením vytvořeným k zabezpečení zájmu klientů, pojišťoven a zajišťoven a na podporu vzájemné spolupráce a pomoci těchto institucí. ČAP sdružuje celkem 26 komerčních pojišťoven a 2 členy se zvláštním statutem, jejichž podíl na celkovém pojistném v ČR je 97,8 %. Těchto 28 institucí jsem seřadila podle výše předepsaného pojistného za rok 2007, jak je uvedeno v následující tabulce. Vybrala jsem z nich prvních pět, které mají nejvyšší předepsané pojistné za rok 2007 (15).

Z toho vyplývá, že zvolenými kritérii pro výběr komerčních pojišťoven, jejichž nabídky pojistného portfolia budu srovnávat, bylo členství komerční pojišťovny v ČAP a výše předepsaného pojistného za rok 2007.

Tabulka 6.1: Předepsané pojistné za rok 2007 – dle podílu na trhu

Pořadí	Pojišťovna	Předepsané pojistné (tis. Kč)	%
1.	Česká pojišťovna a. s.	39 804 939	30,56
2.	Kooperativa pojišťovna, a. s.	29 011 229	22,27
3.	Allianz pojišťovna, a. s.	9 597 295	7,37
4.	ČSOB Pojišťovna, a. s., člen holdingu ČSOB	9 055 953	6,95
5.	Generali Pojišťovna a. s.	7 601 020	5,83
6.	ING Životní pojišťovna N. V., pobočka pro ČR	7 266 522	5,58
7.	Pojišťovna České spořitelny, a. s.	6 453 589	4,95
8.	Česká podnikatelská pojišťovna, a. s.	4 751 560	3,65
9.	UNIQA pojišťovna, a. s.	3 783 261	2,90
10.	Komerční pojišťovna, a. s.	2 211 228	1,70
11.	PRVNÍ AMERICKO-ČESKÁ POJIŠŤOVNA, a. s. (AMCICO AIG Life)	2 079 383	1,60
12.	AXA životní pojišťovna, a. s.	1 696 992	1,30
13.	Exportní garanční a pojišťovací společnost, a. s. (EGAP)	1 381 043	1,06
14.	POJIŠŤOVNA CARDIF PRO VITA, a. s.	1 252 785	0,96
15.	AIG EUROPE, S. A., pobočka pro ČR	968 794	0,74
16.	Aviva životní pojišťovna, a. s.	788 492	0,61
17.	Pojišťovna VZP, a. s.	344 714	0,26
18.	Hasičská vzájemná pojišťovna, a. s.	335 407	0,26
19.	VICTORIA VOLKSBANKEN pojišťovna, a. s.	294 993	0,23
20.	Evropská Cestovní Pojišťovna, a. s.	253 058	0,19
21.	D. A. S. pojišťovna právní ochrany, a. s.	243 572	0,19
22.	AEGON Pojišťovna, a. s.	233 246	0,18
23.	Wüstenrot, životní pojišťovna, a. s.	229 707	0,18
24.	Česká pojišťovna ZDRAVÍ a. s.	205 982	0,16
25.	GERLING-Konzern Všeobecná pojišťovací akciová společnost – organizační složka	192 267	0,15
26.	Wüstenrot pojišťovna, pobočka pro ČR	135 158	0,10
27.	Slavia pojišťovna a. s.	96 488	0,07
28.	Česká kancelář pojistitelů	544	0,00

Zdroj: Statistické údaje České asociace pojišťoven¹

¹ Česká asociace pojišťoven. *Předepsané pojistné za období 1-12/2007 – dle podílu na trhu*. [online]. [cit. 2008-02-02]. Dostupné na: http://verejny.cap.cz/Zpravy.aspx?list=DOKUMENTY_02&zobrazeni=pro%20web%22pravidelné%20roční%20statistiky

6.2 Stručná charakteristika vybraných komerčních pojišťoven

Na základě zvolených kritérií, kterými jsou členství v ČAP a výše předepsaného pojistného za rok 2007, stručně popíšu pět vybraných komerčních pojišťoven. Z výběru jsem vyloučila společnost Kooperativa pojišťovna, a. s. z toho důvodu, že obec Budišov má s již touto komerční pojišťovnou uzavřenou pojistnou smlouvu. Návrhy od pojišťoven s touto pojistnou smlouvou porovnám. Další společností v pořadí (na 6. místě v tabulce) je tedy ING Životní pojišťovna N. V., která jak je z názvu patrné, poskytuje pouze životní pojištění, tudíž jsem ji do svého výběru nemohla zahrnout. Na sedmém místě v žebříčku dle předepsaného pojistného za rok 2007 se nachází Pojišťovna České spořitelny, a. s. Tuto komerční pojišťovnu rovněž nemohu do svého výběru zahrnout, jelikož se od roku 2004 specializuje pouze na prodej životního pojištění. Pátou zvolenou společností je v žebříčku následující Česká podnikatelská pojišťovna, a. s.

Jedná se tedy o tyto zvolené komerční pojišťovny:

- Česká pojišťovna a. s.,
- Allianz pojišťovna, a. s.,
- ČSOB Pojišťovna, a. s., člen holdingu ČSOB,
- Generali Pojišťovna a. s.,
- Česká podnikatelská pojišťovna, a. s.

V následující tabulce jsou uvedeny některé základní údaje a data o vybraných komerčních pojišťovnách. Dále jsem jednotlivé komerční pojišťovny krátce charakterizovala a stručně nastínila jejich historii.

Tabulka 6.2: Základní údaje vybraných komerčních pojišťoven

	Česká pojišťovna a. s.	Allianz pojišťovna, a. s.	ČSOB Pojišťovna, a. s., člen holdingu ČSOB	Generali Pojišťovna a. s.	Česká podnikatelská pojišťovna, a. s.	
Datum zahájení činnosti	1. 5. 1992	1. 1. 1993	17. 4. 1992	1. 1. 1995	6. 11. 1995	
Základní kapitál	4 mld. Kč	600 mil. Kč	1 536 mil. Kč	500 mil. Kč	1 mld. Kč	
Akcionáři	CZI Holdings N. V. (100 % podíl)	Allianz New Europe Holding (100 % podíl)	KBC Verzekeringen NV (75% podíl), Československá obchodní banka (25 % podíl)	Generali Holding Vienna AG (100 % podíl)	Kooperativa pojišťovna, a. s. (100 % podíl)	
Průměrný počet zaměstnanců (údaj za rok 2006)	5 251	697	772	661	874	
Předepsané pojistné za rok 2007 (v tis. Kč)	39 804 939	9 597 295	9 055 953	7 601 020	4 751 560	
Podíl na trhu dle předepsaného pojistného	30,56 %	7,37 %	6,95 %	5,83 %	3,65 %	
Podíl na trhu dle předepsaného pojistného	neživotní pojištění	34,35 %	9,15 %	4,76 %	6,85 %	4,63 %
	životní pojištění	25,18 %	4,84 %	10,06 %	4,39 %	2,26 %
Výsledek hospodaření za rok 2006 (v tis. Kč)	8 293 200	1 023 263	667 944	425 403	106 066	
Generální ředitel	Lard Friese	Thomas Münkel	Ing. Jeroen van Leeuwen	Ing. Jaroslav Mlynář, CSc.	Dr. Franz Kosyna	
Předseda představenstva	Ing. Lukáš Bartoniček, MBA	Miroslav Tacl	Ing. Jeroen van Leeuwen	Ing. Jaroslav Mlynář, CSc.	Dr. Franz Kosyna	
Předseda dozorčí rady	Ing. Aleš Minx	Dr. Werner Eduard Zedelius	Jan Vanhevel	Dr. Karl Stoss	Ing. Vladimír Mráz	
Sídlo společnosti	Spálená 75/16, Praha 1	Ke Štvanici 656/3, Praha 8	Masarykovo náměstí 1458, Pardubice	Bělehradská 132, Praha 2	Budějovická 5, Praha 4	

Zdroj: vlastní zpracování

⇒ Česká pojišťovna a. s.

Dle lit. (14) je Česká pojišťovna a. s. univerzální pojišťovnou s dlouholetou a bohatou tradicí v životním a neživotním pojištění. Od znovuzavedení konkurenčního prostředí v r. 1991 je největší pojišťovnou na českém pojistném trhu.

Česká pojišťovna poskytuje jak individuální životní a neživotní pojištění, tak i pojištění pro malé, střední a velké klienty v oblasti průmyslových a podnikatelských rizik. Má přibližně 5 200 zaměstnanců a 6 000 obchodních zástupců na 70 agenturách a více než 700 obchodních místech. Česká pojišťovna spravuje 13 milionů pojistných smluv.

Česká pojišťovna je zakládajícím a aktivním členem České asociace pojišťoven a České kanceláře pojistitelů.

Tradice České pojišťovny se odvíjí nepřetržitě od roku 1827, kdy byla v Praze založena První česká vzájemná pojišťovna. Ta zpočátku provozovala pouze požární pojištění nemovitostí. V druhé polovině 19. století již byla První česká vzájemná pojišťovna tak silná instituce, že jí neotřásly ani náhrady škod po řadě velkých požárů koncem století, včetně vůbec největší pojistné události v 19. století, jíž byl požár rozestaveného Národního divadla (14).

Počátkem 20. století začala První česká vzájemná pojišťovna nabízet svým klientům také životní pojištění, pojištění proti vloupání a pojištění zákonné odpovědnosti a úrazu. Po roce 1948 vznikla jediná Československá pojišťovna, která si monopolní postavení držela až do roku 1991, kdy byl zákonem o pojišťovnictví otevřen trh a umožněn vstup dalších pojišťoven (14).

⇒ Allianz pojišťovna, a. s.

Dle lit. (11) je Allianz pojišťovna, a. s. stoprocentní dceřinou společností Allianz New Europe Holding GmbH a součástí přední světové pojišťovací skupiny Allianz. Na český trh vstoupila v roce 1993 a během svého působení v České republice se vypracovala mezi tři největší české pojišťovny.

Začínala s nabídkou životního pojištění a dnes svou širší produktů uspokojí jak privátní, tak firemní zákazníky. Nabízí pojištění privátního majetku, pojištění odpovědnosti za škodu, majetkové pojištění pro podnikatele a pojištění průmyslových rizik, od roku 1995 také havarijní pojištění vozidel a cestovní pojištění.

Na území České republiky má Allianz pojišťovna 12 oblastních ředitelství, která řídí více než 1 600 pojišťovacích poradců. Mimo vlastní síť realizuje Allianz pojišťovna obchodní činnost také ve spolupráci s vybranými makléři a bankami. Prodej pojištění je v rozhodující míře prováděn prostřednictvím sítě obchodních zástupců, kteří pracují na základě smlouvy o obchodním zastoupení. K 31. 12. 2006 pracovalo v České republice pro Allianz pojišťovnu 1 687 obchodních zástupců.

Pojišťovna Allianz Versicherungs AG byla založena v roce 1890 v Berlíně. V České republice působí od roku 1992. Z počátku nabízela klasické a žádané produkty – životní a požární pojištění. Za velice krátkou dobu svého působení se Allianz dokázala zařadit mezi nejznámější pojišťovny na světě. Allianz byla jednou z pojišťoven, která v roce 1906 likvidovala škody spojené se zemětřesením v San Francisku, i do té doby největší námořní katastrofu – potopení Titanicu v roce 1912 (19).

Dne 25. listopadu 1992 založila Allianz AG v Praze dceřinou společnost Allianz pojišťovna, a. s. Ministerstvo financí v prosinci téhož roku udělilo povolení podnikání v pojišťovnictví a 23. prosince byla Allianz pojišťovna zapsána do obchodního rejstříku. Obchodní činnost zahájila v České republice 1. ledna (11).

⇒ **ČSOB Pojišťovna, a. s., člen holdingu ČSOB**

Dle lit. (16) působí Československá obchodní banka, a. s. v České republice jako univerzální banka. Obchodní profil ČSOB zahrnuje tyto segmenty: fyzické osoby (retailová klientela), malé a středně velké podniky, korporátní klientela a nebankovní finanční instituce, finanční trhy a privátní bankovnictví. V retailovém bankovnictví v ČR působí společnost pod dvěma obchodními značkami – ČSOB a Poštovní spořitelna, která využívá pro svou činnost rozsáhlé síť České pošty.

Klienti ČSOB jsou obsluhováni na 221 pobočkách v ČR, klienti Poštovní spořitelny prostřednictvím 27 Finančních center Poštovní spořitelny a zhruba na 3 340 obchodních místech České pošty (stav k 30. 9. 2007). ČSOB i Poštovní spořitelna dále poskytují své služby prostřednictvím různých kanálů přímého bankovníctví.

ČSOB byla založena státem v roce 1964 jako banka pro poskytování služeb v oblasti financování zahraničního obchodu a volnoměnových operací. V červnu 1999 byla privatizována – jejím majoritním vlastníkem se stala belgická KBC Bank, která je součástí Skupiny KBC. V červnu 2000 ČSOB převzala Investiční a poštovní banku (16).

Současná ČSOB pojišťovna vznikla spojením IPB pojišťovny, a. s. a ČSOB pojišťovny, a. s., ke kterému došlo 6. 1. 2003. ČSOB pojišťovna byla založena v roce 1994 pod názvem Chmelařská vzájemná pojišťovna. Na trh vstoupila v roce 1996 a v tomtéž roce získala povolení k podnikání ve všech oblastech pojistného trhu. Od počátku roku 2000 měla pojišťovna oprávnění pojišťovat i odpovědnost za škodu z provozu vozidla. V roce 1998 vstoupil do společnosti strategický partner KBC Insurance N. V. a v roce 2001 se stal jejím 100% vlastníkem. V souvislosti s tím změnila Chmelařská pojišťovna název na ČSOB pojišťovna (19).

⇒ **Generali Pojišťovna a. s.**

Dle lit. (17) je Generali Pojišťovna a. s. komplexním pojišťovacím ústavem, pro který pracuje bezmála 3 000 zaměstnanců a spolupracovníků v celé České republice. Svým zákazníkům nabízí v oblasti životního i neživotního pojištění rozsáhlý servis a bezplatné poradenství při volbě optimálního pojistného krytí. Generali je hustotou sítě svých zastoupení dostupná zákazníkům na celém území České republiky.

Široký pojistný program zahrnující pojištění osob, majetku, odpovědnosti, motorových vozidel i průmyslových a podnikatelských rizik nabízí prostřednictvím vlastních spolupracovníků i řady renomovaných makléřských společností.

Dle lit. (17) u nás pojišťovna Generali působí už třetí století. Pobočka Assicurazioni Generali byla v Praze založena již v roce 1832. V roce 1920 zde působí pojišťovna

Moldavia Generali a v roce 1939 se tato společnost sloučila s pojišťovnou Sekuritas. Generali u nás úspěšně působila až do roku 1945, kdy došlo dekretem prezidenta republiky ke znárodnění soukromých pojišťoven.

V roce 1993 se Generali vrátila zpět do České republiky jako jedna z nejsilnějších a nejspolehlivějších pojišťoven. Jako akciová společnost působí Generali od ledna 1995, kdy došlo ke změně právního statutu. Organizační složka mezinárodního pojišťovacího koncernu Erste Allgemeine Versicherungs-AG se transformovala do Generali Pojišťovna a. s.

Významným milníkem v novodobé historii společnosti bylo převzetí pojišťovny Zürich k 1. lednu 2003, které znamenalo především posílení pozice v oblasti pojištění motorových vozidel i dalších odvětví neživotního pojištění.

⇒ **Česká podnikatelská pojišťovna, a. s.**

Dle lit. (13) je Česká podnikatelská pojišťovna, a. s. (dále jen „ČPP“) univerzální pojišťovnou nabízející všechny běžné druhy pojištění: životní, úrazová, odpovědnostní, majtková a cestovní. Dosažené hospodářské výsledky potvrzují úspěšný trvalý růst a stabilitu společnosti, která zaujímá významné místo na českém pojistném trhu. ČPP spravuje téměř 900 tisíc smluv svých klientů a každý měsíc sjednává přes 40 tisíc nových pojistných smluv.

Základní kapitál společnosti činí 1 mld. Kč, počet kmenových zaměstnanců je 874. Společnost je řádným členem České asociace pojišťoven, České kanceláře pojistitelů a dalších sdružení.

ČPP vidí jednu ze svých důležitých rolí také v podpoře společensky prospěšných projektů. Svou pozornost zaměřuje především na oblast kultury, sportu, na rozvoj zdravého životního stylu, na podporu charitativních programů a akcí, podporu mládeže a oblast prevence vzniku škod.

ČPP je poměrně mladou společností, na českém pojistném trhu působí od 6. listopadu 1995, kdy zahájila pojišťovací činnost (13).

6.3 Nabídky pojistného portfolia vybraných komerčních pojišťoven

V rámci této kapitoly představím návrhy pojistného portfolia od jednotlivých komerčních pojišťoven, které jsem získala na základě návštěv poboček vybraných komerčních pojišťoven.

Také zde nastíním, jak jsem jednotlivé nabídky získala, a jaké bylo jednání s jednotlivými komerčními pojišťovnami, respektive s jejich pracovníky.

Z provedené analýzy rizik obce Budišov vyplývá, která rizika by si obec měla nechat pojistit. Právě na základě těchto rizik jsem požadovala od jednotlivých komerčních pojišťoven konkrétní pojistné produkty.

V rámci pojistného portfolia se jedná o níže uvedené pojistné produkty.

Majetek:

- živelní pojištění,
- pojištění pro případ krádeže vloupáním, loupeží.

Odpovědnost za škodu:

- na převzatých věcech, pokud jsou předmětem závazku obce,
- za škodu z výkonu podnikatelské činnosti,
- za škodu způsobenou v souvislosti s vlastnictvím nemovitosti.

6.3.1 Nabídka pojištění společnosti Česká pojišťovna a. s.

Českou pojišťovnu a. s. jsem navštívila v rámci pobočky na ulici Rašínova v Brně. S pracovníkem, se kterým jsem mluvila na pobočce, bylo jednání bezproblémové, profesionální a vstřícné. Bohužel mi nemohl nabídku pojistného portfolia zpracovat osobně. Jak mi následně vysvětlil, jedná se o střední a velká rizika (hodnota pojistného majetku je příliš vysoká) a jeho počítač není vybaven potřebným softwarem pro výpočet pojistného těchto rizik. Ta se v této komerční pojišťovně zpracovávají v rámci centrály, která je v Praze. Obrátila jsem se tedy na centrálu prostřednictvím elektronické pošty. Jednání bylo zdlouhavější, ale konečnou nabídku jsem získala.

Nabídka od společnosti Česká pojišťovna a. s. je zobrazena v níže uvedené tabulce. Pod tabulkou jsou vysvětleny podrobněji jednotlivé produkty a údaje z tabulky.

Tabulka 6.3: Nabídka pojistného portfolia od České pojišťovny a. s.

Pojistná rizika	Předmět pojištění	Pojistná částka/ max. limit plnění (Kč)	Spoluúčast (Kč)	Pojistné (Kč)
Živelní pojištění	Soubor nemovitostí	264 362 000,-	5 000,-	84 814,-
	Soubor věcí movitých	3 000 000,-	5 000,-	3 456,-
Pojištění odcizení	Soubor věcí movitých	1 000 000,-	5 000,-	3 110,-
Pojištění odpovědnosti za škodu		5 000 000,-	5 000,-	13 419,-
Pojistné celkem				104 799,-

Zdroj: vlastní zpracování

Česká pojišťovna nabízí obcím komplexní program pojistné ochrany zahrnující pojištění majetku a odpovědnosti za škodu, přizpůsobený specifickým nárokům municipalit.

Živelní pojištění obsahuje dvě složky:

- základní živel: škoda způsobená požárem, výbuchem, úderem blesku a nárazem nebo zřícením letadla,
- rozšířené pojištění: škody způsobené povodní, záplavou, vichřicí, krupobitím, sesuvem půdy, zřícením skal či zemin, lavinami, pádem stromů, stožárů, zemětřesením, tíhou sněhu nebo námrazy, vodou vytékající z vodovodního zařízení.

Pojištění odcizení lze sjednat pro všechny movité věci pro případ odcizení krádeží vloupáním a loupeží.

Pojištění odpovědnosti za škodu obsahuje:

- pojištění odpovědnosti za škodu na zdraví a majetku třetích osob,

- pojištění za škody způsobené při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným postupem,
- odpovědnost správce komunikace a správu nemovitosti.

Pojištění se vztahuje i na náhradu nákladů léčení vynaložených zdravotní pojišťovnou na zdravotní péči ve prospěch třetích osob v důsledku zaviněného protiprávního jednání pojištěného.

6.3.2 Nabídka pojištění společnosti Allianz pojišťovna, a. s.

Na společnost Allianz pojišťovna, a. s. jsem se obrátila prostřednictvím oblastního ředitelství na Čechyňské ulici v Brně. Jednání na této pobočce bylo také vstřícné a vcelku bezproblémové. Po vyslovení mé prosby a předání nutných podkladů mi bylo přislíbeno vypracování nabídky pojistného portfolia. Po určité době, kdy jsem neobdržela žádnou nabídku ani reakci jsem oblastní ředitelství navštívila znovu. Zde mi bylo sděleno, že moje žádost byla postoupena na generální ředitelství do Prahy. Po odeslání žádosti na vypracování nabídky pojistného portfolia právě na generální ředitelství mi byla nabídka poskytnuta.

Nabídka od Allianz pojišťovny, a. s. je zobrazena v tabulce 6.4. Rovněž jsou pod tabulkou jednotlivé produkty a údaje z tabulky vysvětleny.

Tabulka 6.4: Nabídka pojistného portfolia od Allianz pojišťovny, a. s.

Pojistná rizika	Předmět pojištění	Pojistná částka/ max. limit plnění (Kč)	Spoluúčast (Kč)	Pojistné (Kč)
Živelní pojištění	Soubor nemovitostí	264 362 000,-	5 000,-	99 204,-
	Soubor věcí movitých	3 000 000,-	1 000,-	2 535,-
Pojištění odcizení	Soubor věcí movitých	1 000 000,-	1 000,-	4 088,-
Pojištění odpovědnosti za škodu		3 000 000,-	3 000,-	12 576,-
Pojistné celkem				118 403,-

Zdroj: vlastní zpracování

Živelní pojištění zahrnuje:

- požár, úder blesku, výbuch, náraz nebo zřícení letadla, voda z vodovodního zařízení, vichřice a krupobití, povodeň a záplava,
- ostatní nebezpečí: zemětřesení, sesuv půdy, lavina a tíha sněhu, náraz vozidla, kouř, rázová vlna způsobená nadzvukovými letadly, pád stromů a stožárů.

Pojištění odcizení pojistí majetek proti nebezpečí krádeže vloupáním, loupežného přepadení, vandalismu.

Odpovědnost za škodu obsahuje:

- odpovědnost za škodu způsobenou provozní činností,
- odpovědnost za škodu způsobenou výkonem vlastnických práv k nemovitostem, správou a provozem těchto nemovitostí.

6.3.3 Nabídka pojištění společnosti ČSOB Pojišťovna, a. s., člen holdingu ČSOB

S akciovou společností ČSOB Pojišťovna bylo jednání poměrně zdlouhavé, ale přesto úspěšné. Obrátila jsem se na pobočku na Joštově ulici v Brně. Zde mi pracovník pobočky přislíbil vypracování nabídky v námi dohodnutém termínu. Po uplynutí této doby a žádné reakci ani kontaktu, jsem pobočku navštívila znovu. Pracovník mi opět sdělil, že není problém s vypracováním nabídky, ale problém je spíše z časového hlediska. S jistou dávkou trpělivosti jsem se nakonec nabídky pojistného portfolia dočkala. I přes zdlouhavé jednání a čekání mi bylo vyhověno, poskytnuta nabídka pojistného portfolia a pomoc v případě dalších žádostí.

Nabídka od společnosti ČSOB Pojišťovna, a. s. je představena v níže uvedené tabulce. Pod tabulkou je opět podrobnější vysvětlení jednotlivých produktů a potřebných údajů z tabulky.

Tabulka 6.5: Nabídka pojistného portfolia od ČSOB Pojišťovny, a. s.

Pojistná rizika	Předmět pojištění	Pojistná částka/ max. limit plnění (Kč)	Spoluúčast (Kč)	Pojistné (Kč)
Živelní pojištění	Soubor nemovitostí	264 362 000,-	5 000,-	109 975,-
	Soubor věcí movitých	3 000 000,-	5 000,-	1 665,-
Pojištění odcizení	Soubor věcí movitých	1 000 000,-	5 000,-	5 738,-
Pojištění odpovědnosti za škodu		5 000 000,-	5 000,-	5 045,-
Pojistné celkem				122 423,-

Zdroj: vlastní zpracování

Živelní pojištění se vztahuje na věci nemovité i movité a obsahuje dvě části:

- flexa, neboli základní varianta se sjednává pro případ poškození nebo zničení předmětu pojištění pojistným nebezpečím: požár, výbuch, úder bleskem, pád předmětu nebo letadel,
- doplňkové pojištění, neboli rozšířené pojistné krytí se sjednává proti pojistným nebezpečím: záplava, povodeň, vichřice, krupobití, sesuv půdy, zřícení skal nebo zemin, lavina, pád stromů, stožárů, zemětřesení, tíha sněhu nebo námrazy, poškození nárazem vozidla, kouřem, nadzvukovou vlnou a vodou z vodovodního zařízení.

Pojištění odcizení se sjednává pro případ: odcizení předmětu pojištění krádeží vloupáním, loupežným přepadením.

Pojištění odpovědnosti se vztahuje na:

- škody, které způsobí pojištěný třetím osobám při své podnikatelské činnosti,
- stanovenou odpovědnost pojištěného za škodu vyplývající z vlastnictví, držby nebo jiného oprávněného užívání nemovitosti.

6.3.4 Nabídka pojištění společnosti Generali Pojišťovna a. s.

S jednáním s touto komerční pojišťovnou, konkrétně s agenturní kanceláří na Lidické ulici v Brně, kterou jsem navštívila, mám nejlepší zkušenost. Vedoucí této agenturní kanceláře byla velice ochotná, vstřícná a nabídku mi bez problému zpracovala. Jediným negativem byl opět časový rámec, jelikož byla pracovnice kanceláře zaneprázdněna. Ale i přes tuto skutečnost mi nabídku poskytla.

Nabídka pojistného portfolia od společnosti Generali Pojišťovna a. s. je uvedena v tabulce 6.6. Pod tabulkou jsou popsány jednotlivé produkty podrobněji.

Tabulka 6.6: Nabídka pojistného portfolia od Generali Pojišťovny a. s.

Pojistná rizika	Předmět pojištění	Pojistná částka/ max. limit plnění (Kč)	Spoluúčast (Kč)	Pojistné (Kč)
Živelní pojištění	Soubor nemovitostí	264 362 000,-	1 000,-	81 952,-
	Soubor věcí movitých	3 000 000,-	1 000,-	1 869,-
Pojištění odcizení	Soubor věcí movitých	1 000 000,-	1 000,-	6 370,-
Pojištění odpovědnosti za škodu		5 000 000,-	1 000,-	11 986,-
Pojistné celkem				102 177,-

Zdroj: vlastní zpracování

Generali Pojišťovna a. s. sjednává pojištění majetku měst a obcí. Jedná se o speciální produkt, který je sestaven jako „balíček“ jednotlivých druhů pojištění. O daný produkt se jedná i v tomto případě.

Živelní pojištění obsahuje:

- flexa – požár, přímý úder blesku, výbuch, kouř, pád letadla, náraz vozidla,
- voda z potrubí – škody způsobené únikem vod a lomem trubek,
- přírodní nebezpečí a katastrofy – vichřice, krupobití, tíha sněhu, pád stromu, povodeň, lavina, zemětřesení, sesuv půdy a zřícení skal.

Pojištění odcizení zahrnuje krádež vloupáním, loupež, vandalismus v souvislosti s krádeží vloupáním nebo loupeží.

V pojištění odpovědnosti za škodu je zahrnuto: základní pojištění odpovědnosti, které se vztahuje na škody, jež nastanou v souvislosti s držbou municipálního majetku, popř. s provozem subjektů, jejichž je obec zřizovatelem (např. správních a obytných budov, budov určených pro výchovu a vzdělání atp). Pojištění se vztahuje na škody způsobené druhému na životě, zdraví nebo poškozením nebo zničením věci, popř. jinou majetkovou újmu.

6.3.5 Nabídka pojištění společnosti Česká podnikatelská pojišťovna, a. s.

Přes veškerou snahu se mi bohužel od České podnikatelské pojišťovny, a. s. nepodařilo nabídku pojistného portfolia získat. Na jedné pobočce této komerční pojišťovny mi bylo sděleno, ať se obrátím na oblastní ředitelství. Následně jsem tak učinila a bylo mi slíbeno vypracování nabídky. O pár dní později se mi ozvala paní, se kterou jsem jednala, s tím, že jsem se trefila do doby, kdy se makléřské oddělení přestěhovalo, a jsou v současné době zaneprázdněni ohledně nových prostor a nadcházejících seminářů. Po několika týdnech jsem opět vznesla svůj požadavek, ale bohužel bez odpovědi.

6.4 Vyhodnocení získaných nabídek komerčních pojišťoven

Při výběru komerční pojišťovny se budu rozhodovat podle kritérií, která bychom před výběrem konkrétní komerční pojišťovny měli brát v úvahu.

Srovnávacích kritérií lze stanovit velké množství. Kritéria, která jsou rozhodující při výběru komerční pojišťovny, a také jejich pořadí, jsou individuální. Já jsem po konzultaci se zástupci obce zvolila následujících deset hodnotících kritérií.

Výše celkového pojistného – jedná se o cenu za poskytovanou pojišťovací službu, kterou musí zaplatit pojištěný komerční pojišťovně jako protihodnotu za finanční krytí rizik. Je možné také říci, že se jedná o cenu pojištění, tedy o peněžní cenu dohodnutou v pojistné smlouvě, kterou je třeba zaplatit na předem stanovené pojistné období, aby bylo pojištění v platnosti.

Spoluúčast – jedná se o podíl na úhradě vzniklé škody z pojistné události částkou sjednanou v pojistné smlouvě. Při hodnocení kritéria spoluúčasti je expertně stanovené vyhovující procento pro pojištěného a zajímá mě, jak pojišťovna splňuje požadavky.

Komplexnost nabídky – jedná se o to, zda nám pojišťovna poskytne nabídku pojištění na všechna námi zvolená rizika. Nebo jestli určitá rizika budeme muset nechat pojistit u jiné komerční pojišťovny.

Výše předepsaného pojistného – pojistné, které je stanoveno na dohodnuté pojistné období. Předepsané pojistné je významným ukazatelem výsledků činnosti každé pojišťovny. Každá komerční pojišťovna zveřejňuje tento ukazatel ve výroční zprávě.

Image komerční pojišťovny – je vytvářena již vlastním názvem společnosti. Dobře zapamatovatelné jméno, logo či slogan, jsou zpravidla důležité pro rozhodování klienta při sjednávání pojištění. Image komerční pojišťovny vytváří rovněž reklama, ale také samotné prostředí pojišťovny (firemní kultura). Dobrou image komerční pojišťovny vytváří taktéž dostupnost informací o pojistných produktech a o společnosti samotné, zvláště o jejím hospodaření.

Finanční síla komerční pojišťovny – jedná se o výši základního kapitálu komerční pojišťovny, který lze rovněž zjistit z výročních zpráv komerčních pojišťoven.

Technické rezervy komerční pojišťovny - představují speciální peněžní prostředky komerční pojišťovny, které slouží jako cizí zdroj krytí závazků, jež vyplývají z uzavřených a spravovaných pojistných smluv. Technické rezervy spolu s dalšími nástroji řeší problém okamžité likvidity pojišťovny a vytváří tedy podmínky pro krytí známých závazků vyplývajících z pojistných smluv. Výše technických rezerv lze opět nalézt ve výročních zprávách komerčních pojišťoven.

Dostupnost poskytovaných služeb – při výběru pojišťovny hraje také svou roli možnost kontaktu s pojišťovnou. Menší nebo začínající pojišťovny mají méně obchodních míst, jsou tedy méně dostupné v případě nutného osobního kontaktu klienta s pojišťovnou, a to by mohlo některé klienty odradit. Kontaktním místem nemusí být pouze pobočka příslušné komerční pojišťovny, řada z nich využívá možností zprostředkovatelů a v současné době také sjednávání pojištění přes internet.

Zkušenosti s komerční pojišťovnou v minulosti – jedná se o subjektivní zkušenosti s danými komerčními pojišťovnami. Může se jednat o zkušenosti vlastní či obchodních partnerů. Každý subjekt více či méně přebírá pozitivní i negativní zkušenosti zejména svého nejbližšího okolí. Jakákoliv negativní zkušenost nebo nevhodné chování pracovníka pojišťovny odrazuje klienta a ten poté odchází k jiné komerční pojišťovně.

Vzdělání a kvalifikace zaměstnanců – toto kritérium je velice subjektivní, neboť každý ze subjektů pojistného vztahu může mít špatný den, či se mu nemusí něco zcela dobře podařit. Hodnotit odbornost vyjadřování odpovědných zaměstnanců komerčních pojišťoven či pojišťovacích zprostředkovatelů lze zpravidla na základě zkušeností vlastních a svých přátel.

6.4.1 Hodnocení nabídek komerčních pojišťoven

Pro hodnocení nabídek jednotlivých komerčních pojišťoven jsem využila dvě metody. „Scoring model“, což je metoda pro porovnání bodového hodnocení. V tomto případě hodnotících kritérií komerčních pojišťoven. Druhou zvolenou metodou je „fuzzy logika“.

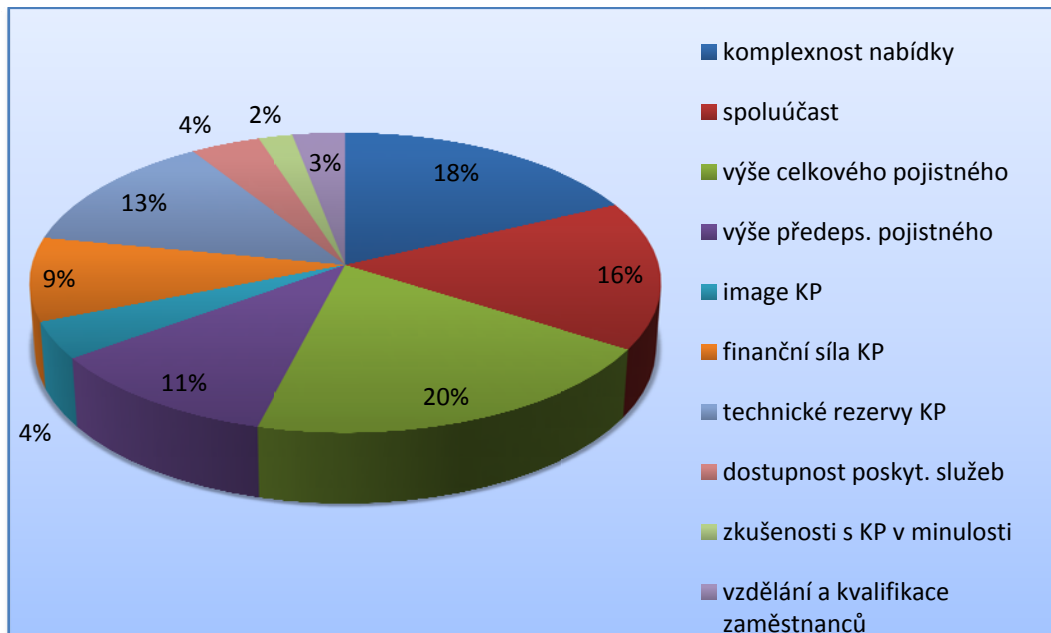
⇒ Scoring model

Na základě hodnocení vybraných kritérií jsem přisoudila jednotlivým kritériím váhy, které vyjadřují jejich důležitost. Jednotlivá kritéria se liší podle stupně důležitosti a tím se různou mírou podílejí na výsledné hodnotě. Čím je důležitost kritéria větší, tím je větší i jeho váha. K odhadu vah jsem použila **metodu párového srovnávání kritérií**. Metoda využívá informace, které ze dvou kritérií je při srovnání důležitější, porovnávají se postupně každá dvě kritéria mezi sebou, takže počet srovnání je: $N = [k(k-1)] / 2$, kde k = počet kritérií. Z každé dvojice se dle preference potřeb označí důležitější kritérium. Váhu i -tého kritéria potom vypočítáme dle vzorce: $v_i = n_i / N$, kde n_i představuje počet označení důležitějšího kritéria.

Právě na základě vybraných kritérií a jim přisouzených vah jsem sestavila vyhodnocovací „scoring model“.

Hodnotící kritéria a jim přiřazené váhy jsou pro lepší obraznost zobrazeny na následujícím grafu.

Graf 6.1: Hodnotící kritéria a jejich váha

Zdroj: vlastní zpracování

Vyhodnocovací „scoring model“ představuje tabulka 6.7. V tomto modelu jsem provedla výpočty hodnot jednotlivých zvolených kritérií pro výběr komerční pojišťovny a vah těchto kritérií.

První sloupec tabulky obsahuje vybraná a výše popsaná kritéria. Druhý sloupec obsahuje váhu jednotlivých kritérií vyjádřenou v procentech, kde součet všech vah kritérií dává 100 %. Zbylé sloupce představují údaje jednotlivých komerčních pojišťoven.

U každého kritéria jsou v prvním řádku uvedeny číselné či verbální charakteristiky. Ve druhém řádku jsou potom tyto charakteristiky ohodnoceny stupnicí 1 – 5. Ve třetím řádku je jejich bodové skóre, které získáme vynásobením číselného údaje z druhého řádku a příslušnou procentní vahou kritéria. V předposledním řádku tabulky je proveden součet bodů. Poslední řádek obsahuje vyhodnocení jednotlivých pojišťoven, přičemž nejlepšího umístění dosáhne komerční pojišťovna s nejnižším počtem bodů.

Tabulka 6.7: Vyhodnocovací „scoring model“

Kritérium	Váha	Vybrané komerční pojišťovny				
		Česká pojišťovna a. s.	Allianz pojišťovna, a. s.	ČSOB Pojišťovna, a. s.	Generali Pojišťovna a. s.	Kooperativa pojišťovna, a.s.
Výše celkového pojistného (Kč)	20 %	104 799,-	118 403,-	122 423,-	102 177,-	83 053,-
		2	3	3	2	1
		0,4	0,6	0,6	0,4	0,2
Spoluúčast	16 %	splňuje	splňuje	splňuje	splňuje	splňuje
		1	1	1	1	1
		0,16	0,16	0,16	0,16	0,16
Kompletnost nabídky	18 %	výborná	výborná	velmi dobrá	výborná	výborná
		1	1	2	1	1
		0,18	0,18	0,36	0,18	0,18
Výše předepsanéh o pojistného (mld. Kč)	11 %	39,804	9,597	9,056	7,601	29,011
		1	3	3	3	2
		0,11	0,33	0,33	0,33	0,22
Image komerční pojišťovny	4 %	výborná	výborná	výborná	výborná	výborná
		1	1	1	1	1
		0,04	0,04	0,04	0,04	0,04
ZK (mld. Kč)	9 %	4	0,6	1,536	0,5	3
		1	3	3	3	2
		0,09	0,27	0,27	0,27	0,18
Technické rezervy (mld. Kč)	13 %	88,369	15,693	22,151	7,774	29,071
		1	3	2	3	2
		0,13	0,39	0,26	0,39	0,26
Dostupnost poskytova-ných služeb	4 %	výborná	velmi dobrá	výborná	velmi dobrá	výborná
		1	2	1	2	1
		0,04	0,08	0,04	0,08	0,04
Zkušenosti s komerční pojišťovnou v minulosti	2 %	výborné	velmi dobré	velmi dobré	výborné	výborné
		1	2	2	1	1
		0,02	0,04	0,04	0,02	0,02
Vzdělání a kvalifikace zaměstnanců	3 %	výborná	velmi dobrá	velmi dobrá	výborná	výborná
		1	2	2	1	1
		0,03	0,06	0,06	0,03	0,03
Celkem bodů	100 %	1,2	2,15	2,16	1,9	1,33
Celkové pořadí		1	4	5	3	2

Zdroj: vlastní zpracování

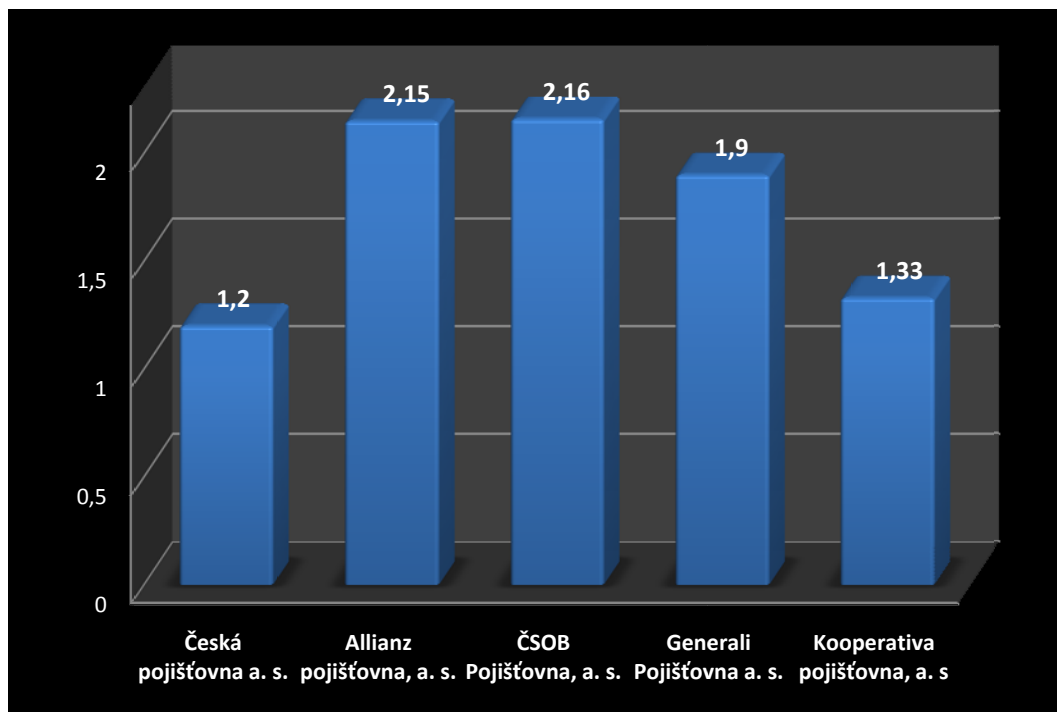
Pomocí scoring modelu jsem vyhodnotila nabídky pojistného krytí čtyř vybraných komerčních pojišťoven. Jedná se o nabídky komerčních pojišťoven Česká pojišťovna a. s., Allianz pojišťovna, a. s., ČSOB Pojišťovna, a. s. a Generali Pojišťovna a. s. K těmto návrhům komerčních pojišťoven jsem připojila současné pojistné portfolio, které má obec Budišov uzavřené se společností Kooperativa pojišťovna, a. s.

Nejlepšího hodnocení pomocí metody scoring model na základě zvolených kritérií a jim přiřazených vah získala společnost Česká pojišťovna a. s. Nejlepší ohodnocení získala proto, že dosáhla ze všech pěti komerčních pojišťoven nejnižší počet bodů, a to 1,2, který je uveden v předposledním řádku tabulky 6.7.

Pořadí ostatních čtyř komerčních pojišťoven dle dosažených bodů je následující: Kooperativa pojišťovna, a.s., Generali Pojišťovna a. s., ČSOB Pojišťovna, a. s. a Allianz pojišťovna, a. s.

Pořadí komerčních pojišťoven s jejich bodovým ohodnocením zobrazuje následující graf.

Graf 6.2: Výsledky hodnocení pomocí „scoring modelu“

Zdroj: vlastní zpracování

Proto bych doporučila obci Budišov uzavřít pojistné portfolio právě u společnosti Česká pojišťovna a. s. Pro zkoumanou obec by bylo přínosné, aby přenesla rizika ze svého působení na vybranou komerční pojišťovnu, protože nabídka pojistných produktů splňuje požadavky zastupitelů obce na komerční pojišťovnu na snížení nepříznivých důsledků v případě, že vznikne škodní událost.

Pro rozhodování o výběru komerční pojišťovny, u které by měla obec uzavřít pojistné portfolio, použiju ještě jednu metodu, a to fuzzy logiku.

⇒ Fuzzy logika

Fuzzy logika je nástroj, který se používá při rozhodování zvoleného problému. V tomto případě je to výběr komerční pojišťovny.

Teorie množin definuje množinu jako soubor prvků určitých vlastností. Prvek potom buď splňuje podmínku a do množiny patří, nebo ne. Teorie fuzzy logiky určuje, „jak moc“ prvek do množiny patří, nebo nepatří. Fuzzy logika tedy měří jistotu nebo nejistotu příslušnosti prvku k množině. Pomocí fuzzy logiky lze najít řešení pro daný případ z pravidel, která byla definována po podobné případy (3).

V rámci fuzzy logiky jsem v programu Excel nejdříve sestavila vstupní stavovou matici, která číselně nebo popisně definuje jednotlivá kritéria komerční pojišťovny. Vybraná kritéria jako je celková výše pojistného, spoluúčast, ZK apod., jsou zároveň proměnnými. Každá proměnná obsahuje dva až šest atributů (znaků).

Tabulka 6.8: Vstupní stavová matice

Celkové pojistné v Kč	Spoluúčast	Komplexnost nabídky	Předepsané pojistné v mld. Kč	Image KP	ZK v mld. Kč	Technické rezervy v mld. Kč	Dostupnost poskyt. služeb	Zkušenosti s KP v minulosti	Vzdělání a kvalif. zaměstnanců
< 80	splňuje	výborná	< 10	výborná	< 1	< 15	výborná	výborná	výborná
80 – 100	nesplňuje	velmi dobrá	10 – 20	velmi dobrá	1 – 2	15 – 30	velmi dobrá	velmi dobrá	velmi dobrá
100 – 110		dobrá	20 – 30	dobrá	2 – 3	30 – 60	dobrá	dobrá	dobrá
110 – 120		uspokojivá	30 – 40	uspokojivá	3 – 4	60 – 90	uspokojivá	uspokojivá	uspokojivá
> 120		špatná	> 40	špatná	4 – 5		špatná	špatná	špatná
					> 5				

Zdroj: vlastní zpracování

Další sestavená tabulka představuje transformační matici, která definuje číselně jednotlivé parametry v závislosti na jejich důležitosti.

To znamená, že největší váhu má celkové pojistné, dále pak komplexnost nabídky, spoluúčast atd. Váha kritérií je samozřejmě zvolena shodně jako u předchozí metody „scoring model“.

Tabulka 6.9: Transformační matice

	Celkové pojistné v Kč	Spolu-účast	Komplexnost nabídky	Předepsané pojistné v mld. Kč	Image KP	ZK v mld. Kč	Technické rezervy v mld. Kč	Dostupnost poskytl. služeb	Zkušenosti s KP v minulosti	Vzdělání a kvalif. zaměstnanců
1	100	75	85	5	15	5	5	15	10	10
2	75	0	65	10	10	10	20	10	8	8
3	65		50	20	5	12	40	5	5	5
4	50		25	35	2	20	60	2	2	2
5	25		5	50	0	25		0	0	0
6						35				
	100	75	85	50	15	35	60	15	10	10

Zdroj: vlastní zpracování

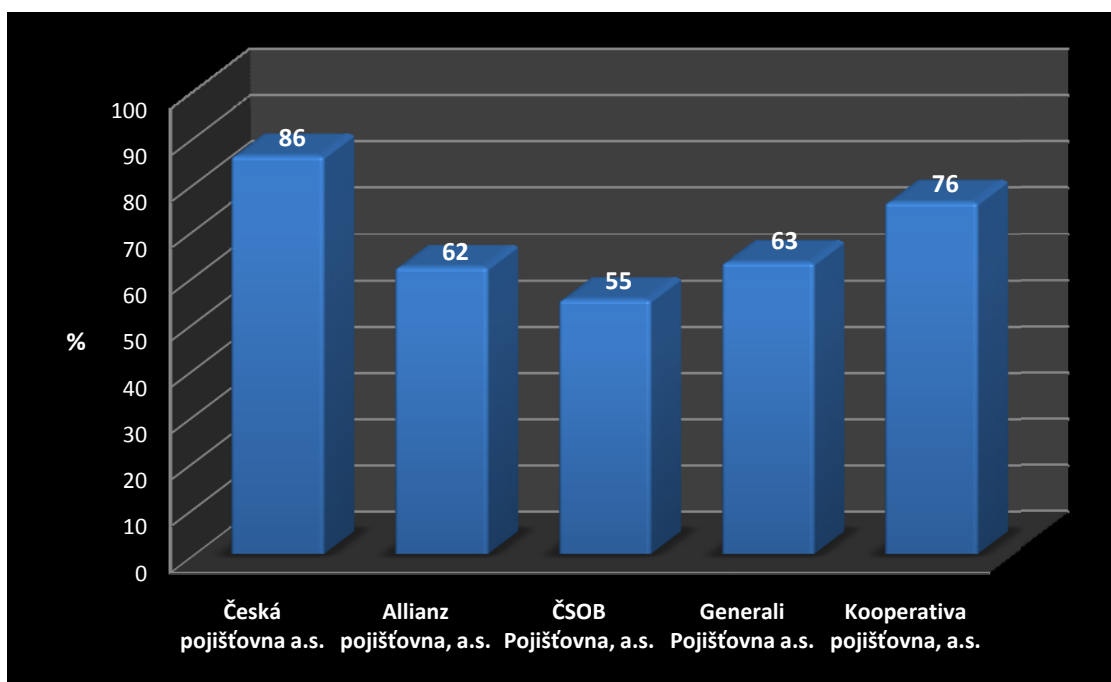
Dále jsem pro každou komerční pojišťovnu sestavila dvě stavové matice, a to jednu se symboly „ano“, „ne“ a druhou s číselnými údaji „1“ a „0“. Kde číslo „1“ označuje symbol „ano“ a číslo „0“ symbol „ne“. Symboly a čísla jsem zahrнула do matice dle toho, který údaj je pro určitou komerční pojišťovnu příslušný.

Dále jsem pomocí programu Excel provedla skalární součin transformační matice a stavové matice (1,0) pro každou komerční pojišťovnu. Skalární součin jsem vydělila číslem 455, což je součet maximálních číselných parametrů všech kritérií z transformační matice (součet posledního řádku transformační matice). Získanou hodnotu jsem dále vynásobila 100 a zaokrouhlila na celé číslo. Výsledek je tudíž vyjádřen v procentech.

Výsledek značí, z kolika procent jednotlivé komerční pojišťovny vyhovují zadaným kritériím a jejich vahám.

Hodnoty v procentním vyjádření, ke kterým jsem dospěla pomocí fuzzy logiky, představuje graf 6.3.

Graf 6.3: Výsledky hodnocení pomocí „fuzzy logiky“

Zdroj: vlastní zpracování

Jak je z výše zobrazeného grafu patrné, i pomocí modelu fuzzy logiky nejlepšího hodnocení dosahuje Česká pojišťovna a. s., která získala 86 %. To znamená, že pro danou obec a dle zadaných kritérií Česká pojišťovna a. s. z 86 % vyhovuje zadaným požadavkům, což je nejvyšší dosažená hodnota.

Pořadí ostatních komerčních pojišťoven je následující: Kooperativa pojišťovna, a. s., Generali Pojišťovna a. s., Allianz pojišťovna, a. s. a ČSOB Pojišťovna, a. s.

Prostřednictvím modelu „fuzzy logiky“ jsem dospěla ke stejnému závěru jako s pomocí „scoring modelu“, a to doporučení uzavřít pojistné portfolio u společnosti Česká pojišťovna a. s.

Jelikož má obec Budišov se společností Kooperativa pojišťovna, a. s. uzavřenou novou pojistnou smlouvu od loňského roku, záleží pouze na zástupcích obce, jak s mým doporučením naloží. Zda setrvají u aktuální komerční pojišťovny, nebo zda budou uvažovat o pojištění pojistného portfolio u jiné komerční pojišťovny.

Věřím, že má doporučení se budou obci hodit pro blízkou budoucnost, pokud by zastupitelé uvažovali o změně pojistné smlouvy, případně komerční pojišťovny.

6.5 Srovnání navrhovaného a současného pojistného portfolia

V této kapitole srovnám mnou navrhované pojistné portfolio od společnosti Česká pojišťovna a. s. se současným pojistným portfoliem, které má obec uzavřené se společností Kooperativa pojišťovna, a. s. Srovnání provedu na základě zvolených kritérií, která jsem používala pro vyhodnocení jednotlivých nabídek pojistných portfolií, a na základě produktů, které obsahují pojistná portfolia. Srovnání je zobrazeno v následující tabulce.

Tabulka 6.10: Srovnání pojistných portfolií od společností Česká pojišťovna a. s. a Kooperativa pojišťovna, a. s.

Kritérium	Česká pojišťovna a. s.	Kooperativa pojišťovna, a. s.
Celkové pojistné (Kč)	104 799,-	83 053,-
Spoluúčast (Kč)	5 000,-	1 000,-
Kompletnost nabídky	výborná	výborná
Výše předepsaného pojistného (mld. Kč)	39,804	29,011
Image komerční pojišťovny	výborná	výborná
Základní kapitál (mld. Kč)	4	3
Technické rezervy (mld. Kč)	88,369	29,071
Dostupnost poskytovaných služeb	výborná	výborná
Zkušenosti s komerční pojišťovnou v minulosti	výborné	výborné
Vzdělání a kvalifikace zaměstnanců	výborná	Výborná
Produkty pojistného portfolia	živelní pojištění	živelní pojištění
	pojištění pro případ odcizení	pojištění pro případ odcizení
	odpovědnost za škodu	odpovědnost za škodu

Zdroj: vlastní zpracování

Nabídka České pojišťovny a. s. se může podle výše celkového pojistného zdát jako nevýhodná. Částka je vyšší z toho důvodu, že Kooperativa pojišťovna, a. s. poskytla obci při uzavírání smlouvy 15% slevu. Jistou váhu zde hraje také spoluúčast, která je v prvním případě 5 000 Kč a v druhém pouze 1 000 Kč. Výše předepsaného pojistného,

základní kapitál i technické rezervy jsou u České pojišťovny a. s. vyšší. Kompletnost nabídky je v obou případech výborná, image komerční pojišťovny i dostupnost poskytovaných služeb jsou také výborné. Zbývající dvě kritéria – zkušenosti s komerční pojišťovnou a vzdělání a kvalifikace zaměstnanců se též shodují, ale zde se jedná pouze o subjektivní pohled.

Produkty pojistných portfolií obou komerčních pojišťoven obsahují živelní pojištění, které se vztahuje na rizika: požár, výbuch, úder blesku, náraz nebo zřícení letadla, povodeň, záplava, vichřice, krupobití, sesuv půdy, zřícení skal či zemin, lavina, pád stromu nebo stožáru, zemětřesení, tíha sněhu nebo námrazy, vody vytékající z vodovodního zařízení.

Dále obě pojistná portfolia obsahují pojištění pro případ odcizení krádeží vloupáním nebo loupeží.

Pojištění odpovědnosti za škodu u České pojišťovny a. s. obsahuje: pojištění odpovědnosti za škodu na zdraví a majetku třetích osob způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným postupem, odpovědnost správce komunikace a správu nemovitosti, náhrada nákladů léčení vynaložených zdravotní pojišťovnou ve prospěch třetí osoby. Pojištění odpovědnosti za škodu u Kooperativy pojišťovny, a. s. obsahuje: pojištění odpovědnosti za škodu na zdraví nebo na životě, škoda na věci jejím poškozením, zničením nebo ztrátou a jiná majetková škoda, náklady nutné k právní ochraně pojištěného proti uplatněnému nároku na náhradu škody, odpovědnost pojištěného za škody vyplývající z vlastnictví, držby nebo jiného oprávněného užívání nemovitosti sloužící k výkonu činnosti, náhrada nákladů léčení vynaložených zdravotní pojišťovnou, výkon veřejné moci a sociální služby.

7 Návrh vhodného pojistného portfolia

Z původně plánovaných pěti komerčních pojišťoven jsem porovnávala nabídky pojistného portfolia pouze čtyř pojišťoven, a to České pojišťovny a. s., Allianz pojišťovny, a. s., ČSOB Pojišťovny, a. s., člen holdingu ČSOB a Generali Pojišťovny a. s. K těmto čtyřem nabídkám pojistných produktů jsem připojila současné pojistné portfolio, které má obec Budišov uzavřené se společností Kooperativa pojišťovna, a. s.

Pro porovnání jednotlivých nabídek pojistného portfolia jsem použila dvě metody, a to scoring model a fuzzy logiku. Obě tyto metody kladou důraz na několik zvolených hodnotících kritérií a jim přisouzených vah. Tudíž výběr nejvhodnější komerční pojišťovny není založen pouze na jednom kritériu, kterým by mohlo být například výše celkového pojistného.

Po zpracování a vyhodnocení obou metod jsem dospěla ke stejnému závěru. Prostřednictvím principu fuzzy logiky tak i scoring modelu doporučuji následující.

Pro obec Budišov navrhuji uzavřít pojistné portfolio u společnosti Česká pojišťovna a. s.

Česká pojišťovna a. s. je největší pojišťovnou na českém pojistném trhu. Jedná se o univerzální pojišťovnu poskytující životní i neživotní pojištění jak pro soukromou klientelu, tak i pro malé, střední a velké klienty v oblasti průmyslových a podnikatelských subjektů.

V rámci pojistného portfolia doporučuji obci Budišov pojistné produkty, které obsahují pojistnou ochranu proti jednotlivým rizikům, jejich charakteristiky jsou uvedeny v následujícím textu.

⇒ Živelní pojištění

Sjednává se na pojištění proti poškození nebo zničení nemovitostí a firemního majetku pro případ poškození nebo zničení:

- požárem, výbuchem, úderem blesku a nárazem nebo zřícením letadla,

- povodní, záplavou, vichřicí, krupobitím, sesuvem půdy, zřícením skal či zemin, lavinami, pádem strojů, stožárů a jiných předmětů, zemětřesením, tíhou sněhu a námrazy a vodou vytékající z vodovodních zařízení.

Pojištění nemovitého majetku se vztahuje na vyjmenované budovy a jiné stavby, skla výloh a dveří, markýzy, neonové trubice, světelné reklamy a umělecko-řemeslná díla.

⇒ **Pojištění škod způsobených krádeží nebo loupeží**

Pojištění se sjednává pro všechny movité věci i cennosti (včetně peněz) pro případ nebezpečí odcizení věcí krádeží vloupáním nebo loupeží.

Pojištění movitého majetku (věcí) se vztahuje zejména na:

- stroje, zařízení, inventář,
- zásoby,
- cennosti, peníze ve všech směnitelných měnách,
- cizí věci po právu užívané,
- cizí věci převzaté,
- náklady na opravu poškozených nebo zničených stavebních součástí,
- přepravované peníze a cennosti.

⇒ **Pojištění odpovědnosti za škodu podnikatele a průmyslu**

Pojištění odpovědnosti za škodu obsahuje:

- pojištění odpovědnosti za škodu na zdraví a majetku třetích osob,
- pojištění za škody způsobené při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným postupem,
- odpovědnost správce komunikace a správu nemovitosti.

Pojištění odpovědnosti za škodu podnikatele a průmyslu se sjednává pro případ, kdy podnikatel způsobí v souvislosti se svou podnikatelskou činností třetí osobě škodu, kterou musí nahradit. Pojištění se sjednává pro případ právním předpisem stanovené odpovědnosti pojištěného za škodu vzniklou jiné osobě úrazem nebo jiným poškozením zdraví této osoby, poškozením, zničením nebo pohřešování věci, kterou má tato osoba

ve vlastnictví, v užívání, nebo ji má oprávněně u sebe z jakéhokoliv jiného právního titulu. Pojištění pokrývá škody:

- způsobené provozní činností,
- vzniklé v souvislosti s poskytovanými službami,
- vzniklé v souvislosti s vlastnictvím nemovitosti,
- vzniklé na věcech zaměstnanců.

Pojištění se vztahuje i na náhradu nákladů léčeni vynaložených zdravotní pojišťovnou na zdravotní péči ve prospěch třetích osob v důsledku zaviněného protiprávního jednání pojištěného, jestliže z odpovědnosti za škodu na zdraví, ke které se tyto náklady vážou, vznikl nárok na plnění z pojištění sjednaného podle těchto doplňkových pojistných podmínek.

8 Závěr

V této práci jsem se zabývala tematikou pojištěnosti měst a obcí. U obce Budišov jsem zjišťovala, jaká rizika je vhodné pojistit, jaké produkty komerční pojišťovny nabízejí, a která komerční pojišťovna je z hlediska zvolených kritérií pro pojištění pojistného portfolia obce nejvhodnější.

V teoretické části jsem pomocí odborné literatury popsala vše důležité o tématu pojišťovnictví. Tato část obsahuje dvě základní podkapitoly. První z nich se zabývá rizikem. V rámci této podkapitoly jsem nejprve charakterizovala riziko a představila jeho základní klasifikaci. Dále jsem uvedla, jaké různé postoje může mít podnikatel (management) k riziku a čím se zabývá obor risk management. Poté jsem vymezila pojem analýza rizik, představila její postup, metody měření rizik, a to kvalitativní a kvantitativní. Posléze jsem uvedla způsoby minimalizace rizika a možnosti financování opatření pro minimalizaci rizika. Druhá podkapitola se týká pojištění. Zde jsem nejprve pojištění charakterizovala a dále vymezila různé klasifikace pojištění.

Další kapitola se zabývá představením obce Budišov. V této kapitole jsem obec charakterizovala, popsala geografickou polohu obce a její nejvýznamnější památky. Dále jsem představila orgány a zástupce obce, uvedla základní statistické údaje a plnění rozpočtu obce za poslední čtyři roky.

V rámci další kapitoly jsem provedla analýzu rizik obce Budišov. Nejprve jsem identifikovala aktiva obce, hrozby, slabiny a stanovila hodnotu aktiv. Pomocí kvalitativní a kvantitativní metody měření rizik jsem analýzu rizik vyhodnotila. Z provedené analýzy je patrné, která rizika by si obec měla nechat pojistit komerční pojišťovnou, a která nejsou tak závažná, tudíž není nezbytně nutné je minimalizovat formou pojištění. Dále jsem představila současnou pojistnou ochranu obce a výši zaplaceného pojistného za posledních devět let.

Další kapitola se zabývá návrhem pojistného portfolia. Zde jsem vybrala pět komerčních pojišťoven, u kterých jsem uvedla základní údaje, stručně je charakterizovala a představila jejich nabídky pojistného portfolia. Pro vyhodnocení získaných nabídek komerčních pojišťoven jsem zvolila a popsala hodnotící kritéria.

Těmto kritériím jsem přiřadila určité váhy na základě metody párového srovnávání kritérií. Potom jsem vyhodnotila jednotlivé nabídky pojistného portfolia komerčních pojišťoven prostřednictvím dvou metod - „scoring modelu“ a „fuzzy logiky“ a výsledky zobrazila graficky. V rámci této kapitoly jsem ještě srovnala navrhované a současné pojistné portfolio obce, a to na základě hodnotících kritérií, která jsem použila při výběru pojistného portfolia a produktů, které obsahují pojistná portfolia.

Další kapitola už se zabývá samotným návrhem pojistného portfolia od zvolené komerční pojišťovny. Zde jsem podrobněji popsala pojistné produkty v rámci navrhovaného pojistného portfolia.

Cílem mé práce bylo navrhnout vhodné pojistné portfolio pro obec Budišov. Konfrontací provedené analýzy rizik a jednotlivých nabídek komerčních pojišťoven jsem vybrala nejvhodnější komerční pojišťovnu pro pojištění pojistného portfolia obce. Při výběru jsem se řídila nabídkou produktů, které jsou pro obec důležité a zvolenými kritérii, která jsou dle výběru komerční pojišťovny pro obec podstatná. Těmto kritériím byly přiřazeny váhy dle důležitosti a významu toho kterého kritéria. Došla jsem k závěru, že nejvhodnější pojistné portfolio pro obec Budišov je představováno pojištěním u společnosti Česká pojišťovna, a. s.

Věřím, že mé poznatky, myšlenky a návrhy poslouží jako podklad pro praktickou realizaci pojistného portfolia pro obec Budišov.

Seznam tabulek

Tabulka 4.1: Statistické údaje městyse Budišov.....	33
Tabulka 4.2: Plnění rozpočtu obce Budišov.....	34
Tabulka 5.1: Identifikace aktiv a stanovení jejich hodnoty.....	36
Tabulka 5.2: Členění rizik podle jejich četnosti a závažnosti.....	39
Tabulka 5.3: Jednotlivé stupně rizika.....	40
Tabulka 5.4: Subjektivní pravděpodobnost výskytu rizika.....	43
Tabulka 5.5: Kvantitativní měření rizik.....	44
Tabulka 5.6: Přehled sjednaných pojištění obce Budišov.....	46
Tabulka 5.7: Roční pojistné obce Budišov.....	48
Tabulka 5.8: Zaplacené pojistné obce Budišov v letech 1999 – 2007.....	48
Tabulka 6.1: Předepsané pojistné za rok 2007 – dle podílu na trhu.....	50
Tabulka 6.2: Základní údaje vybraných komerčních pojišťoven.....	52
Tabulka 6.3: Nabídka pojistného portfolia od České pojišťovny a. s.....	58
Tabulka 6.4: Nabídka pojistného portfolia od Allianz pojišťovny, a. s.....	59
Tabulka 6.5: Nabídka pojistného portfolia od ČSOB Pojišťovny, a. s., člen holdingu ČSOB.....	61
Tabulka 6.6: Nabídka pojistného portfolia od Generali Pojišťovny a. s.....	62
Tabulka 6.7: Vyhodnocovací „scoring model“.....	67
Tabulka 6.8: Vstupní stavová matice.....	69
Tabulka 6.9: Transformační matice.....	70
Tabulka 6.10: Srovnání pojistných portfolií od společností Česká pojišťovna a. s. a Kooperativa pojišťovna, a. s.....	72

Seznam grafů

Graf 6.1: Hodnotící kritéria a jejich váha.....	66
Graf 6.2: Výsledky hodnocení pomocí „scoring modelu“.....	68
Graf 6.3: Výsledky hodnocení pomocí „fuzzy logiky“.....	71

Seznam obrázků

Obr. 3.1: Riziko.....	12
Obr. 3.2: Členění rizik dle jejich velikosti.....	14
Obr. 3.3: Způsoby minimalizace rizik.....	25
Obr. 3.4: Vyrovnání rizika pomocí pojištění.....	28
Obr. 3.5: Vztah subjektů pojištění.....	28
Obr. 4.1: Znak obce Budišov.....	32
Obr. 5.1: Velikost identifikovaných rizik.....	40
Obr. 5.2: Vztah pojistného zájmu k četnosti a závažnosti rizika.....	42

Seznam použité literatury

Použitá literatura

- (1) CIPRA, T. *Zajištění a přenos rizik v pojišťovnictví*. 2004. 260 s. ISBN 80-247-0838-8.
- (2) DAŇHEL, J. a kol. *Pojistná teorie*. 2005. 332 s. ISBN 80-86419-84-3.
- (3) DOSTÁL, P. *Pokročilé metody analýz a modelování*. 2006. 63 s. ISBN 80-214-3324-8.
- (4) DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 2003. 178 s. ISBN 80-86119-67-X.
- (5) FOTR, J. *Jak hodnotit a snižovat podnikatelské riziko*. 1992. 105 s. ISBN 80-85603-06-3.
- (6) MARTINOVIČOVÁ, D. *Pojištění podnikatelských subjektů*. 2007. 236 s. ISBN 978-80-87071-08-3.
- (7) REŽŇÁKOVÁ, M. *Finanční management 2. díl*. 2005. 119 s. ISBN 80-214-3036-2.
- (8) SMEJKAL, V. a RAIS, K. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 2006. 296 s. ISBN 80-247-1667-4.
- (9) Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví).
- (10) Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (zákon o pojistné smlouvě).

Internetové zdroje

- (11) Allianz pojišťovna, a. s. [online]. [cit. 2008-01-05]. Dostupné na: <<http://www.allianz.cz/>>.
- (12) Budišov. [online]. [cit. 2007-12-07]. Dostupné na: <<http://mesta.obce.cz/zsu/vyhledat-1546.htm>>.
- (13) Česká podnikatelská pojišťovna, a. s. [online]. [cit. 2008-01-05]. Dostupné na: <<http://www.cpp.cz/>>.
- (14) Česká pojišťovna a. s. [online]. [cit. 2008-01-19]. Dostupné na: <<http://www.cpoj.cz/>>.

- (15) České asociace pojišťoven. [online]. [cit. 2008-01-19]. Dostupné na: <<http://www.cap.cz/>>.
- (16) ČSOB pojišťovna, a. s. [online]. [cit. 2008-02-01]. Dostupné na: <<http://www.csob.cz/>>.
- (17) Generali pojišťovna a. s. [online]. [cit. 2008-01-19]. Dostupné na: <<http://www.generali.cz/>>.
- (18) Oficiální stránky městyse Budišov. [online]. [cit. 2007-11-09]. Dostupné na: <<http://www.oubudisov.cz/>>.
- (19) Pojišťovny. [online]. [cit. 2007-11-18]. Dostupné na: <<http://www.bmcompact.cz/cs/c/pojistovna/pojistovny.htm>>.

Další zdroje

Interní materiály obce Budišov

Seznam příloh

Příloha 1 Plnění rozpočtu obce Budišov pro rok 2007

PLNĚNÍ ROZPOČTU OBCE BUDIŠOV PRO ROK 2007
(v tisících Kč na dvě desetinná místa)

	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Výsledek od počátku roku
ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY			
Daň z příjmů fyzických osob ze záv. čin. a funkčních prožitků	1 599,00	1 900,00	1 840,94
Daň z příjmů fyzických osob ze SVCČ	530,00	453,00	452,30
Daň z příjmů fyzických osob z kapit. výnosů	87,30	119,30	119,23
Daň z příjmů právnických osob	1 842,00	2 160,20	2 160,72
Daň z přidané hodnoty	2 000,00	3 106,40	3 106,33
Poplatky za znečištění ovzduší	10,00	10,00	10,00
Odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu	-	24,60	24,52
Poplatky za odnětí pozemků plnění funkcí lesa	-	4,30	4,30
Poplatek ze psů	12,00	12,30	12,42
Poplatek za užívání veřejného prostranství	40,00	59,60	59,59
Poplatek ze vstupného	-	3,20	3,18
Správní poplatky	70,00	46,70	46,67
Daň z nemovitostí	350,00	557,50	557,45
Splátky půjčených prostředků od obyvatelstva	20,00	20,00	18,11
Neinvestiční přijaté transf. z všeob. pokl. správy SR	-	50,00	50,00
Neinv. přijaté transfery ze SR v rámci souhr. dot. vztahu	1 028,00	1 028,00	1 027,97
Ostatní neinv. přijaté transfery ze st. rozpočtu	-	59,10	59,07
Neinvestiční přijaté transfery od obcí	-	479,00	475,37
Neinvestiční přijaté transfery od krajů	-	79,20	79,17
Převody z rozpočtových účtů	-	-	1 232,63
Investiční přijaté transfery od krajů	-	119,00	118,93
Podpora ostatních produkčních činností	360,00	-	-
Ostatní záležitosti pozemních komunikací	-	242,20	242,21
Provoz veřejné silniční dopravy	-	8,90	8,87
Pitná voda	37,00	52,20	52,11
Odvádění a čištění odpadních vod a nakl. s kaly	38,00	41,00	41,00
Činnosti knihovnické	3,00	3,00	2,94
Ostatní záležitosti sdělovacích prostředků	13,00	17,60	17,54
Zájmová činnost v kultuře	-	6,00	6,00
Všeobecná ambulantní péče	130,00	130,50	131,47
Bytové hospodářství	600,00	866,00	865,44
Nebytové hospodářství	119,00	127,00	126,79
Komunální služby a územní rozvoj j. n.	236,00	454,90	454,72
Sběr a svoz komunálních odpadů	50,00	76,00	75,98
Ostatní asist., peč. služba a podpora samost. byt. jedn.	80,00	187,00	186,55
Činnost místní správy	10,00	2,70	2,61
Obecné příjmy a výdaje z finančních operací	14,00	17,30	17,23
PŘÍJMY CELKEM	9 278,30	12 523,70	13 690,36
KONSOLIDACE PŘÍJMŮ	-	-	1 232,63
PŘÍJMY CELKEM PO KONSOLIDACI	9 278,30	12 523,70	12 457,73

ROZPOČTOVÉ VÝDAJE			
Ostatní zemědělská a potravinářská činnost	-	4,30	4,21
Ostatní záležitosti těžebního prům. a energetiky	-	0,60	0,59
Silnice	50,00	410,00	409,72
Provoz veřejné silniční dopravy	43,00	94,50	94,20
Pitná voda	1 014,00	916,10	915,99
Odvádění a čištění odpadních vod a nakl. s kaly	1 010,00	39,80	39,76
Úpravy drobných vodních toků	-	0,70	0,62
Revitalizace říčních systémů	1,00	1,00	1,00
Předškolní zařízení	700,00	598,50	598,48
Základní školy	1 800,00	1 648,00	1 647,13
Školní stravování při předšk. a základ. vzdělání	-	194,00	193,35
Divadelní činnost	-	14,50	13,69
Činnosti knihovnické	28,70	53,40	52,28
Ostatní záležitosti kultury	5,00	3,80	3,74
Zachování a obnova kulturních památek	70,00	7,30	7,22
Rozhlas a televize	-	30,10	29,99
Ostatní záležitosti sdělovacích prostředků	63,50	90,30	90,24
Ostatní záležitosti kultury, církví a sděl. prostř.	26,00	30,80	29,86
Ostatní tělovýchovná činnost	-	0,60	0,60
Využití volného času dětí a mládeže	-	3,40	3,40
Ostatní zájmová činnost a rekreace	-	3,00	3,00
Všeobecná ambulantní péče	51,00	44,60	43,52
Bytové hospodářství	215,00	650,10	638,50
Veřejné osvětlení	170,00	65,80	65,62
Výstavba a údržba místních inženýrských sítí	81,00	227,10	226,06
Územní plánování	-	25,60	25,51
Komunální služby a rozvoj j. n.	300,50	321,20	320,06
Sběr a svoz komunálních odpadů	500,00	64,90	64,67
Sběr a svoz ostatních odpadů	-	471,50	471,50
Protierozní, protilavinová a protipožární ochrana	-	247,80	247,75
Péče a vzhled obcí a veřejnou zeleň	-	486,00	485,28
Ostatní činnosti k ochraně přírody a krajiny	-	17,80	17,69
Příspěvky na individuální dopravu	6,50	-	-
Osobní asist., peč. služba a podpora samost. bytové jedno.	85,00	214,70	213,01
Požární ochrana – dobrovolná část	48,00	112,20	109,72
Zastupitelstva obcí	357,00	393,20	375,09
Činnost místní správy	2 228,00	3 190,90	3 154,07
Obecné příjmy a výdaje z finančních operací	20,00	33,30	33,23
Převody vlastním fondům v rozpočtech územní jednotky	-	-	1 232,63
Ostatní finanční operace	-	39,70	39,67
Ostatní činnosti j. n.	405,10	1 372,60	-
VÝDAJE CELKEM	9 278,30	12 123,70	11 902,65
KONSOLIDACE VÝDAJŮ	-	-	1 232,63
VÝDAJE CELKEM PO KONSOLIDACI	9 278,30	12 123,70	10 670,02
SALDO PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ PO KONSOLIDACI	-	400,00	1 787,71
FINANCOVÁNÍ	-	400,00	1 787,71